

Дрипави Спомени — Втора Година

Христомир КАЗАСОВ

2024-06-06

Contents

Д_Р_И_П_А_В_И_С_П_О_М_Е_Н_И_

ВТОРА ГОДИНА

(Биографични Моменти, Философски Разсъждения, Хумористични Коментари, Етимологични Забележки, Стихчета, и Прочее Между-жанрови Особености, от Един Мизерстващ Български Интелигент)

Христомир КАЗАСОВ, 2020 +

[**Резюме:** Заглавието е достатъчно подробно за да няма нужда от други пояснения. Това са откъслечи, спомени, от тук и от там, при което са важни не толкова самите те, колкото връзките между тях, как аз прескачам от едно на друго, защото мъдростта, поне от времето на Аристотел, се състои във връзките между нещата. Освен това се чувствам длъжен да предупредя, че аз неизбежно ще плюя демокрацията, особено нашата, така че ако на някой тя му харесва то да ме прескочи, автори днес има бол. Иначе отделните неща ще са кратички, до 2 разгърнати двойни страници на книга (т.е. до към 10 KB текст), понеже хората се отегчават от дълги неща. И ще пиша по години, като 2020 е нулевата, в която аз станах на 70 години, и смятам така да продължавам още 5 години. Това е господа,

приятно четене.]

[Идея за **илюстрация** на корицата: В центъра на картинката, която е в рамка и под автора и заглавието, се вижда въже за простиране, на което висят прокъсани долни гащи, от които може да капва някоя капка вода, и които са закрепени с три щипки. Въжето е опънато на два кола, като на левия, който започва на към 1/3 над долния край на картината и продължава почти до горния ѝ край, отгоре има сърп и чук, а самия кол е боядисан в червено, или е на червени ивици на бял фон (било хоризонтални, било по спирала), докато десния кол започва на същото ниво, но е 1/2 до 2/3 от височината на левия и е син, респективно на сини ивици, и на върха му се вижда монета с цифрата "1" в средата (друго не се разчита), но монетите са 3 изправени на ребро и допрени така, че да образуват триъгълник (гледано от горе). Освен това отдолу край коловете е написано: "коммуны" под левия и "with money" под десния, отгоре над по-късия десен се вижда слънцето, а отдолу в дясно има плажен шезлонг с плат като триколяора ни, хвърлена книга и слънчеви очила отгоре, а отляво стои изправен възрастен мъж (с бели коси), който с дясната ръка слага средната щипка, а в лявата държи плажна шапка, с която прикрива задните си части. Това е.]

— — — — —

СЪДЪРЖАНИЕ

Нулева Година
Първа Година
Втора Година
Трета Година
Четвърта Година
Пета Година

— — — — —

ВТОРА ГОДИНА

— — —

Съдържание на Тази Година

- 2.00. За живота при тоталитаризма
- 2.01. В Института по медицинска техника
- 2.02. В Завод "Електроника"
- 2.03. В ЦНИКА — раз
- 2.04. В ЦНИКА — два
- 2.05. В Балкантурист
- 2.06. Второто ми следване, блок Б
- 2.07. В Секция Астрономия на БАН
- 2.08. Във ФММ към СУ
- 2.09. В ЦНИИММ
- 2.10. Рекапитулация на ... капитулацията на комунизма

— — —

2.00. За живота при тоталитаризма

Първо нека се извиня за малкото закъснение (към месец) на тази годишна поредица, защото трябваше да я започна не по-късно от декември, а аз правя това към края на януари, но просто имах друга работа под един от пиздонимите си, която все се разширяваше, а и трябваше да се превежда на няколко езика, така че нещата се проточиха. Обаче това няма значение за евентуалните ми читатели, защото аз няма да я публикувам преди края на май 23-та. А и след като нямам какъде да бързам, то защо да го правя?

Така, тази година, както е редно, трябва да е посветена на тоталитарните ми години, баш 40, започвайки от бебешките ми такива, но тъй като до тук свърших и със следването си в Русия, то значи от началото на 1974 и до края на 1990-та. А по-специално в тази главица ще разтягам малко локумчета извобще за тот-ризма (съкращавам), което не е лишено от смисъл, защото за мнозина тези години звучат както за мен през фашистко, или през Балканската война, и като така хората имат превратни представи за тях. С две думи: при бай Тошо не беше лошо! В смисъл че живота беше спокоен, никой не те гонеше, работа винаги се намираще, и парите стигаха за ядене и пиене. Виж с жилището беше сложничко, блъскахме се бая на гъсто, но, както казват руснаците: "в тесноте, да не в обиде". Основният недостатък, като се замислих после, беше, че живота беше бая скучен, нищо интересно не ти се случваше (ако не броим някое ново маце, което при мен беше рядкост, понеже нямаше къде).

Да де, ама това е монета с две страни (не е ... Мьобиусова повърхност, която има само една страна), и в този случай аз обичам да цитирам една ... китайска поговорка, която на английски (защото така съм я бил прочел) звучи така: May you have interesting times! Did you get it? А-а, това не е баш добро пожелание, както мнозина го схващат, ами curse-проклятие, защото интересни неща значи опасни, рисковани, а китайците са бая древен народ, така че трябва да им се вярва. Та в случая тот-ризма, действително, не беше лош, той беше неефективен, това да, но заради далеч по-слабата експлоатация! Господа, не забравяйте, че капиталът, все пак, поробва, ние не го усещаме, особено при охолан живот, но това е робство, докато обезличаващия и недостоен комунизъм (или социализъм, това е въпрос на названия) е далеч по-свободен, в смисъл финансово, на живот като другите, без мизерия (каквато сега се шири навсякъде, след като сме на последно място в ЕС).

А да погледнем и самата дума тоталитарен. Какво значи тя? Защото по-рано ние не я използвахме. Ами тя значи че се стига до крайности, че се действа тотално, но кой е този народ дете не иска, или не е постъпвал някога тотално? Ами хората са просто тотални същества (но хайде сега да не се отплесвам). Така че за мен това е слабо название, и идеята тук е в това да приравним двата полюса, фашизма и комунизма, и да ги противопоставим на умерения капитализъм. Да, ама не съвсем, защото полюсите си приличат, това всеки го знае и аз никога не съм го отричал, но приличат не значи едно и също нещо. Разликите между фашизма и комунизма са огромни, като нека спомена само това, че фашистите се обявяват против нещо вродено в хората, против етноса, и стигат да явен геноцид, докато комунистите отричат само богатството, и като ти вземат парите и имотите (като ги експроприират) то можеш съвсем спокойно да си живееш, както милиони други хора. Това са фундаментални разлики. Плюс това капитализмът съвсем не е умерен, той става такъв само след сумата безредици, когато се пролее много кръв, както е ставало през Първата и Втората световни войни, защото те тъкмо за това са се водили, за да направят капитализма по-добър (поне за Втората това е безспорно). Така че моето разбиране за тот-ризма е в смисъл на това, че тези строеве включват всичко, или съдържат и някакъв ... морал, както и религиите, докато последните, барабар с морала им, са били изхвърлени от светското управление преди повече от 2 века, след Великата Френска революция. Което колкото е хубаво, толкова е и лошо, ще ви кажа аз!

Значи, вижте, религиите (поне сега това никой не го отрича) са нещо нужно, но те са доста тромави; освен това комунизма, като един вид нова религия (или поне идеология, което е

почти същото), е естествено да се обяви против другите (традиционни) религии. Нещата са доста прости, ако не се правят нарочно сложни! С една дума, комунизмът си беше морален, със всичките плюсове и минуси на морала! (Аз предполагам, че някога ще стигна пак до подобни въпроси, защото те са интересни и обикновено криворазбрани.) И ние, а и другите народи, мине се не мине време, и потвърждаваме това, защото капитализма върви добре само в такива страни, където има някакъв морал, примерно католици, или пуритани в САЩ (независимо от тъпия им сух закон на времето си), а че дори и французи (които са били върло против тяхната аристокрация още от времето на ... Жана д'Арк — ако питате мен), или пък фанатизирани японци (а и немци), и прочее, докато във варварски страни като нашата (това аз считам за очевидно) той просто не върви, ние сме разпасана команда, диваци по отношение на другите край нас, всеки дърпа чергата към себе си. И поради тази причина, основно, независимо от икономическите такива, в нашата бедна България капитализма не върви, докато комунистическия социализъм си ни беше баш таман.

Искам да кажа, че ние, разбира се, не бяхме цъфнали и вързали, и при практически бедна на полезни изкопаеми природа, бяхме на последно място от евро-страните (традиционните: ГДР, Унгария, и Чехословакия), и по-добре само от Куба или Албания, и горе-долу на същото дерадже като Румъния, но това е в икономически план, докато от страна на руснаците, на най-големия брат, ние бяхме най-образцовата страна (позволете ми да зная това, след като съм учил 5 години там). Това е безспорно поне защото само у нас нямаше руски войски, но навсякъде другаде по Европата (в соц. страните) имаше (е, и при Друже Тито нямаше, но пък той държеше мирен региона, и страната му не беше от Варшавския договор). Което се свежда до това, че ние само печелехме от Варшавския договор, обаче само и непрекъснато губим, откакто се отделихме от него и тръгнахме по пътя на (опиянението от) демокрацията. To be sure!

А наред с нашите си проблеми социализма страдаше и от капиталистическото обкръжение, *naturellement*, където не само, че експлоатацията беше по-добра, но и хората просто бяха по-напред (защото ние бяхме Ориент, а пък руснаците — Азия). Но въпреки това соц. страните успяха да се придвижат, по сравнение с преди, доста напред, това може да се отрича само от тъпи СДС-ари, с техните "лозунги": "У-у-у!" и "Долу-у!" и "Компромиси с всеки (ако ще да са фашисти!?), но не и с комунистите!". Изобщо, да се отрича нещо очевидно, само защото на нас то не ни харесва (примерно: че жените не били различни от мъжете) е израз на глупост, според мен, а това

че централизираното управление може да бъде значително по-ефективно от демократичното, е повече от очевидно. С други думи, че социализма, разглеждан като военен комунизъм, си беше направо идеален, но закъсацията дойде когато непосредствената военна заплаха изчезна и навлязохме в ерата на мирното съвместно съществуване (някъде през 50-те години, след Сталин). Господа, помнете тези неща!

Е, комунистите, разбира се, и бая послъгваха, аз никога не съм отричал това, и поради тази причина не съм ги харесвал и никога не ми е хрумвало да ставам партиен член! Тоест, аз ги приемах като нужни хора, но като престаряващи се, не за мен самия (защото аз, все пак, бях учил доста, за да разбирам необходимостта от този строй), и никой, повярвайте ми, не те караше да ставаш партиен член, ако ти самия не искаше; това членство беше нужно ако искаш да правиш кариера, да ставаш началник, но аз просто не съм искал това никога. Е как така, ще каже някой, и какво тогава съм искал? Ами искал съм да имам интересна работа, да ми плащат колкото да мога да живея сносно, но да правя каквото не мен ми харесва, и затова съм работил все в научни институти, и накрая станах н. с., защото това е доста автономно социално положение (а и уважавано). Плюс това аз не харесвам лъжата като такава, но я приемам ако е в интерес на спокойствието сред масите, т.е. другите нека ги лъжат, но не и мен, мене да ме оставят на мира, както и беше.

Дори нещо по-силно от това ми пасивно, но с разбиране, отношение към комунизма. Ако сега ми предложат по някакъв чудодееен начин, чрез машина на времето, или с божията помощ, да се върна с едно, така, 50 години назад във възрастта си, и да избирам дали да живея в комунистическа страна, или в капиталистическа, аз пак бих избрал първата, и пак без да правя кариера. Обаче ... Ами вижте, аз по-рано не съм искал да ставам партиен член, и дори известно време се залъгах с кудошлийската мисъл, че само чакам да ми предложат, та да ми направят кефа да ... им откажа, ама те, пусто, изглежда са били разбрали това (т.е. че трудно ще ме водят за носа), и не са ми предлагали. Да, но сега, след като видях колко тъпо нещо може да бъде криворазбрания капитализъм, като в нашата варварска страна, то навярно щях да помоля този Бог да ми помогне да стана и партиен член! И защо? Ами за да мога и аз на свой ред да лъжа масите, след като те иначе просто не могат да се държат достатъчно морално, уви!

Така, и понеже вече си навъртях определените от мен 10 KB текст (или 2 двойни страници от книга), то ще приключа с фрагменти от някои наивни тоталитарни песнички, но с поизменено либрето, като, примерно: "Работници, по потници,/ от вси страни, плодете се!", а и следващите.

Комунисти, комсомолци, пионери,
нас не могат да ни сопрат бариери!
Ний вървим напред, и все напред, в единен строй,
и тоз', койт' не ще да е със нас, си е за бой!
Да се учим, да работим, /да строим живота нов;
комунизма, той ни води /в бъдещето с тръбен зов!

01. 2023, София

— — —

2.01. В Института по медицинска техника

След като аз бях завършил като електронен инженер със специалност Електронно-медицинска техника, беше нормално да се очаква да бъда изпратен по разпределение в Института по медицинска техника, щом такъв институт съществуваше. (При все че имаше и разни лаборатории към сумата болници, където аз не бих искал да ходя, та да съм все сред лекари и с бяла престилка; а имаше и един Завод за такава техника, където после директор бил станал, а че май и го бил закупил, и после продал и /или фалирал, един състудент, когото аз предишната година бях нарекъл Исус.) Но нека ви напомня, че по-рано се процедираше само с разпределение след завършване на висшето образование, защото никой не беше луд да се изръси няколко хилядарки за разноските по време на следването (а още повече аз, след като съм бил в чужбина, където би трябвало всичко да е било по-скъпо), но това съвсем не беше никаква трагедия, и сигурно не по-зле от една ... военна служба, да речем. (От каквато аз бях освободен поради лошото си зрение, още тогава минус 5 диоптъра, но аз предпочитам да разправам, че не са ме били взели в казармата защото ... непрекъснато ми стърчал, и това било опасно за другите войничета.) Нещо повече, от това разпределение човек хем можеше някак-си да се откачи (примерно, при участие в официално обявен в Държавен вестник конкурс, както и с връзки, разбира се), хем времето си минаваше, а пък един новоизлюпен специалист е като дребно пиленце, той навсякъде можеше нещо да научи, това съвсем не бяха загубени години.

Е да де, но си имаше и кофти моменти, защото аз дори не бях в самия институт (който така и не помня къде беше), а в Рентгеновата секция към него, а пък аз за рентгени изобщо не съм се бил цанил, това си е ачик-ачик докторска сфера на дейност (която никога не ми е харесвала). Но всяко зло

за добро (и обратното, де). (Както се сещам, че имаше едно английско стихотворение, не знам дали не и нещо като народно творчество, което е бая смешно, така че ще ви го разкажа набързо на български. Та там става дума за един селянин, който се бил оженил за една капризна жена, което било лошо, ала наред с нея той получил като зестра пари и къща, което уж било добре; така, но после той бил взел, че се скарал с баджанака, и последния завел и спечелил дело срещу него, като по този начин го разорил, понеже всичките му пари отишли като разноски по делото; да, но това не било толкова зле, защото той успял да трампи с него къщата на булката за стотина овце, които били бая охранени, така че това уж било добре; но пък после, за зла беда, овцете му взели че се разболели от някаква болест и измрели всичките; обаче той не се отчаял и от това и решил да претопи лойта на овцете на мас, което било умна идея, и той я бил сложил в дъбова каца и оставил претопяването и продаването ѝ за зимата; но пък след това се случил един непохватен чирак, който докато топял лойта и допуснал някаква искра да попадне в нея и тя лумнала изведнъж и изгоряла, което вече било зле, защото за нула време изгоряла и цялата му къща; но пък, понеже всяко зло е за добро, то се случило така, че заедно с къщата изгоряла и ... булката му!)

Та кофтите на тази работа беше не само рентгените, от които аз нищо не разбирах, нито пък желаех да разбирам, а и това че работата беше на другия край на София, по диагонал, и аз пътувах повече от час (май към 1.5 часа). (Тази секция беше на Гара Искър, някъде по пътя за летището, направо извън София за това време, а аз бях, и още съм си там, на другия ѝ край, в район Надежда, в комплекс Свобода.) Но пък, от друга страна, понеже за работа с рентгените се плащаха допълнителни пари за вредност, плюс това аз бях и младо момче, още неженен, такива не се допускаха до работа в радиоактивна зона, то аз, всъщност, и не работех с рентгени. Ами какво работех тогава? Ех, ... конструирах нещо — отде да помня след 50 години? — понеже (както гледам в трудовата си книжка, Тр. Кн.) съм бил назначен като конструктор б-та степен (сигурно най-ниската като квалификация и пари). Значи вижте, то с ученото е така, винаги може да се намери някаква работа за бюро, да се навлиза в работата, да се чете документация, да се оформят инструкции за експлоатация, да ме ползват и като човек знаещ перфектно руския език, защото тогава цялата техническа литература беше предимно на руски, или да се правят някакви сметки; във всеки случай не съм запоявал елементи на печатни платки, за това не се искаше инженерно образование.

И за своето "конструиране" аз съм бил получавал всеки

месец по 110 лв. (гледайки в Тр. Кн.), което беше малко, но минималната заплата беше май че 90 лв., и това е, все пак, по-добре от нищо; навярно е имало и някакви премиални, както във всички научни звена, но нищо чудно мене това да не ме е огряло, защото скоро съм се махнал от там. Та съдейки по минималната заплата (МРЗ) сега (към началото на 2023 година) от към 800 лв. това ще рече сегашни към 900, но не забравяйте, че тогава всичко беше различно. Нека припомня какво значи това. Ами тогава имаше сумата, тъй наречени обществени фондове за потребление, които баш за това време не помня, но за други по-късни години съм ги виждал някъде доста над 1,000 лв на човек, към 2,000 някъде, и това за всеки (включая и пеленачетата, господа!).

Значи, вижте, аз през тоталитарните години често съм се питал: къде, аджеба, отиват тези пари (поне по стотарка тогавашни пари на месец)? Но то е имало къде да отидат, защото картата за транспорт за цялата софийска мрежа беше (откакто я помня) 5 лв. (а 1-о билетче само 6 ст.), прясното мляко 30 ст./л., киселото мисля че 18 ст. кофичка но от 0.5 л., яйцата (сигурно М, тогава други нямаше) 13 ст., сиренето 2.60 и 3.60 за краве или овче (но тогава никой не купуваше краве), имаше карти за почивка навярно 3-4 пъти по-евтини от най-евтините къмпинги и закусвални, и прочее неща. Така например имаше работнически столове, където предприятието плащаше режийните разности (което ще рече че работниците покриваха основно само цените на продуктите), и един обяд излизаше може би към 50 ст., нещо такова (доста по-късно, чак към 80-те, най-скъпия обяд, ако е с пържола, примерно, излизаше към 1 лв., но зависеше от предприятието и процента на режиите). А и цигарите, макар и скъпи, все пак бяха евтини, ако щете поне затова, че никой (поне аз) не купуваше по 1-2 кутии, купуваха се 1-2 стека на заплата; та моите цигари (понеже тогава аз пушех, научих се още от Русията, където нашите цигари бяха цял стек 3.50 или 4 р., а пък 1/2 л. водка беше 3.69 — сами правете сравнението). Та тогава аз пушех "Арда" филтър за 60 ст., а същите без филтър (каквито пушеше баща ми), бяха май 20 ст.

Е, аз тук разтягам бая локуми, но първо, след 1/2 век сумата неща са различни и хората не ги знаят, и второ, моите спомени са, indeed, дрипави и аз не си спомням практически нищо. Например мога да цитирам само 2-ма души, един Тони (за когото не си играя да му измислям псевдоним, а и не му зная другите имена) и една мацка, която ще нарека Мария (защото пак не ù помня името); но това бяха дребни пионки, като за нито един от шефовете си не си спомням нищо. Та Тони беше обикновен техник, общителен, щом съм го запомнил, някъде

към 40-така (а аз бях на 25, така че той беше за мен възрастен и умен човек). Той запояваше разни елементи на печатните платки, понеже в един институт се измислят нови неща, ерго, в електронни институти се правят печатни платки, но имам чувството (без да мога да се закълна за това), че той ги и правеше тези платки, проектираше ги; и от него съм запомнил, че когато човек си опари пръстите то трябва да хване бързо ... ухото си, обичката му, понеже там има много кръвоносни съдове и поради това топлината бързо се отвежда чрез него! Искам да кажа, че и обикновените работници в такива институти бяха творчески работници, не повтаряха дребни хватки по цял ден (както правят днес 95 % от бачкаторите).

А пък мацката Мария беше момиче за всичко, не помня, просто някакъв помощник, и тя беше наистина мацка, по-млада от мене, и после се оказа че се ... чукала наляво и надясно, с когото ѝ падне, ама аз я мислех за целомъдрена. (Е, сигурно номера не е бил в "мъдростта" ѝ, а в това че аз нито имах къде, както споменах, нито пък тя с нещо ме е била привличала, защото беше, с една дума, просто момиче; но аз и нямах излишни пари за мадами, като обикновен млад инженер.) Така де, но с моето сдържано поведение към нея тя ме е била взела за нещо като приятел, знам ли, така че ме беше поканила на нейната сватба, която е интересна с това, че тя се беше пробутала на един бая по-възрастен ... моряк (от далечно плаване), който не си стоеше в къщи по цели месеци; и аз веднъж бях решил да я посетя, просто така, като позната, в новия ѝ апартамент (купен от него, де), и така и не влязох вътре, защото още от вратата (като я отвори) се чуваха мъжки гласове и музика, и тя била (както сама си призна) с две ... момчета (защото едно, явно, ѝ е било малко). Така че, ето, аз съм бил пропуснал да направя една "бройка", но пък и изобщо не съм се канел.

Ами, то аз нямам какво друго да ви кажа за ИМТ, но и приближавам лимита си, така че се ориентирам към приключване. Аз съм стоял там към 10 месеца (за кръгло), и очевидно не съм останал във възторг то работата си (а може би и началниците ми от мен), така че съм се възползувал от първата възможност да се махна, ако ще да е само заради разстоянието. Това не е било точно с конкурс, но с някаква обява във вестник, че търсят инженери, и аз съм духнал. И с това съм казал "адио" на "безценната" си (по-скоро рядка) специалност.

Е, повествованието тук е бая скучничко, а по-нататък ще става май и още по-скучно, но аз ви предупредих, че при тотризма се живееше скучно, ала сито, без гладория и презрение към интелигенцията. Тя беше просто необходима за да можем да стигнем и надминем омразните капиталисти (по пътя към гибелта на капитализма), което ние и направихме, надминахме

ги и пропаднахме в неговата яма или заседнахме в тинята му. Защото, добра или лоша, интелигенцията все пак беше по-морална от обикновените трудови маси, и по-умна, не в нея беше бедата, а в обективни причини и в слаба организация на раята (при нас най-вече). Освен това, господа, тази прослойка, и особено в научните звена, не е работела за лично забогатяване, а за ... оправдаване на средствата! Това ще рече, че даваните субсидии трябваше да се похарчат, и ние, и с моята нищожна помощ, ги харчехме, Ха-ха, я?

— — —

2.02. В Завод "Електроника"

Та втората ми месторабота, още като млад специалист и по разпределение беше в завод "Електроника", което спокойно може да се каже, че е било според поговорката "от трън, та на глог", но аз, ами, обичам глогинките, те са полезни за нещо (май за сърцето). Е, идеята е, че аз не мисля че съм бил сбъркал нещо, защото, както казах, не съм се стремял да правя кариера, а и, да ви кажа правото, не съм се стремял към нищо особено! Аз никога не съм си правил планове за много време напред, защото ако човек си прави такива, то, тъй като "човек предполага, а Бог разполага", почти винаги се оказва, че той има после за какво да съжалява. Освен това не забравяйте и това, което ви казах, че при тот-ризма човек не можеше особено да сбърка, ако следва заръките на Партията и Правителството (П&П), те все щяха да се погрижат за него. Така че и тук, с една дума, имаше и плюсове и минуси.

Значи единият очевиден плюс е, че работата ми беше с към 1/2 час по-близо, а то това време се умножава по 2 всеки ден, така че това е предимство. После аз отидох в завод, господа, в производството, а това беше тъкмо според заръките на П&П, аз бях направо образцов (строител на комунизма), не се шегувам. Искам да кажа, че аз, разбира се, се шегувам, но това което се считаше за правилно, то някак-си и се възнаграждаваше, човек не се чувстваше чак прецакан; а е налице и този факт (който предполагам, че съм го бил взел тогава into consideration), че ако докато съм още млад и зелен не отида за малко да видя какво е производство, то после за нищо на света няма да отида (нали?), т.е. аз просто съм искал да пробвам нещо ново (примерно, ..., хъм, малко садо-мазо, за разнообразие, а?). И освен това аз бях двама в производството, от една страна с мястото на работа, а от друга с длъжността си, която (според Тр. Кн.) беше тъкмо "инженер в производството"! Страхотна длъжност, а?

Защото тя можеше спокойно да бъде "инженер ... 17-та степен", примерно. Но парите бяха същите — тогава (а и сега) по-малко не даваха, но повече избягваха —, пак 110 лв., макар че аз си мисля, че трябва всеки месец да е имало някакви премиални, поне 10 %.

Та значи аз не съм бил загубил нищо, и съм се надявал да увелича жизнения си опит с нещо (както и стана). Най-вече си го увеличих с това, че видях, че ако научните работници само харчеха средства, то те поне не ги натрапваха на гражданите, и самите те не получаваха повече от обикновените работници, докато нашето родно производство си беше ... пълна скръб. Или нашата електроника беше гола вода (и кал покрай ушите)! Ах, господо, то вярно, че тогава беше зората на нашата електроника (1975 г.), ние май още не произвеждахме изчислителни машини, нито мини-компютри "Правец", но всичко беше толкова афиф, че никой не би искал да купува такива неща, ако имаше избор (но при дирижиран пазар нямаше избор). Така че, накратко, и производството ни беше поставено също на принципа да се използват средствата, та белким направим нещо хубаво с тях, белким не останем само аграрна страна, ами развием и стратегически промишлености.

Е, моят принос към електрониката ни беше в това да участвувам в производството на българските електронни касови апарати (може би ЕЛКА, не помня), които на вид не бяха чак отвратителни, имаха нормален дизайн на касов апарат, с чекмеджета за пари (май че?), с клавиатура с цифрите и нужните клавиши, способни да извършват и други изчисления като калкулатори, с червени лампи за цифрите, а дори и с една прилична (за това време) памет! И от там идваше основния проблем. Защото това беше феритна памет, и понеже за вас това може да е дива Индия, аз ще пообясня нещо. Та феритите бяха малки тороидчета (или гевречета за аджамиите), с големина на леща, и то от дребните, които се редяха на квадратни матрици, но промушени от тънки жички надлъж и нашир, така че като се пусне ток по реда и по стълба, да се избере една клетка, която да се зареди (с 1-ца) или обратното (да се 0-ира). Тези памети бяха в дъното на касите, и най-често те дефектираха, понеже не обичаха сътресенията, а и температурния им диапазон беше бая тесен, но пък ремонт на такова прецизно нещо беше практически невъзможен, защото трябваше да се прошнурова отново цялата секция.

Сега, хората не бяха аджамии, инженерите са пекани хора, ще знаете, те разбират от ... джинове! Защото то е така, в тази дума, която е френска и каква ли не още, има едно ip-във и един gin-"джин", почти като този от лампата на Аладин! Има си и наука за надеждността на елементите (и аз съм учил

нещо такова). И се правеха всякакви възможни изпитания, което ставаше в една температурна камера, където основно беше студено (така че феритчетата сигурно са били доста зиморничави), но май можеше и да се нагрива (аз си спомням само, че когато съм влизал вътре съм слагал някакво кожухче, и че имаше железни, или оловни, врати). Имаше си и отделен качествен контрол, който се изпълняваше от опитни работници, но на отделно заплащане. А, имаше и стендове за вибрации, и машините стояха на тях май 24 часа. Изобщо, всичко беше както трябваше, но просто тогава надеждността беше много ниска, а и ние, както си бяхме, така и сме си, неорганизиран народ, така че все ще намерим някаква пролука в разпоредбите.

Какво точно правех аз там, не мога да ви кажа; знам само че носех ... синя престилка, ха-ха. Значи нещо съм проверявал, преди качествения контрол, но не и феритите (те идваха от друг цех и в тях никой от нас не пипаше). И както ви казах, хората не бяха аджамии, знаеха, че най-често има лоши контакти, студени спойки, и такива неща, и поради това свързващите жички не се запояваха, не, това се считаше за несигурно, ами се завинтваха жичките! Как ставаше това, ли? Е, те идваха на снопове, отрязани, с различни цветове, предварително прозвънени, и след това имаше 5-6 мацки, които (седяха на високи столове и се виждаха отдалеч и) правеха свързките, като зачистваха краищата на жичките (или и те идваха със заголени краища), и след това слагаха жичката (май че прегъната леко) и пускаха един пистолет, който като бургия завърташе жичката и я увиваше около крачето. Хората са били пробвали, че така тя контактува на 10-тина места с ръбчетата на крачетата, и това е по-сигурно от запояване. Така че и там уж всичко беше наред (но просто от магазините касите непрекъснато ги връщаха за ремонт).

Е, те с една от тези бобиньорки (ако не греша с названието) аз имах и съвсем леко ... амурно похождение. Значи, вижте, това е много досадна работа, а и отговорна, и мацките изкукват като седят по цял ден на високите столове, и щат не щат хвърлят погледи наоколо. А пък аз съм бил младо момче, и сигурно съм имал доста нещастен вид (мисля си), но мацето взело че решило, дето се вика, да ми бутне. Аз изобщо не съм се мъчил да я свалям, но и не съм ѝ отказвал, така че нещата някак-си се били наредили, и с недомлъвки, с подхвърлени фрази, сме се били разбрали да се срещнем една вечер към 8 ч. в някаква кръчма в района. Подробностите са, че тя, да я нарека Диана (но и хабер си нямам от името ѝ), била женена, с малко дете (може би на 3-4 години), и мъжът ѝ бил заминал някъде (точно както става в разните разкази), така че е нормално жената да я засърби (където ги сърби жените). Та ние се

срещнахме, пийнахме една бутилка вино с някакво мезе, след което мадамата, за да не ме затрудни, ми ... бутна едно 10 лв. под масата (което аз, естествено, не съм очаквал, но пак не отказах), и ме заведе у дома си, като с указанието да не вдигам шум, защото детето спи оттатък, ме вкара направо в леглото си, и аз си изпълних задължението. Но толкоз, повече нито тя, нито аз, сме проявявали инициатива, а и аз в скоро време напуснах. Обаче съм бил веднъж в живота си използван и като ... жиголо.

Спомням си за още двама души там, като единия ще нарека Герчо, който май ми беше състудент от I-ви курс в МЕИ-то, но после той замина да следва в ГДР (затова е и Герчо), и от него знам че, ха-ха, един мъж имал една кофа ... сперма, отредена му от Бога, и ако бързо я изхвърли, то и бързо ще спре да бъде мъж. Което май е вярно, а? И още си спомням, че той беше ходил в казармата и стана дума, че от там обичал да си бръсне главата, защото така било по-приятно (и може пак да е прав), докато аз ходех все с дълга коса. А другият колега (все инженери като мен) беше Минчо (пак измислено име), който беше пълничък и добродушен (то обикновено по-пълните хора са и по-добродушни, докато такива кльощави като мене май си падат бая проклети, понякога), и той беше женен, но си имаше приятелка, която даже веднъж ми уреди някакъв превод на руски, който аз направих, но само колкото да отбия номера. (Ами материала беше върло специален, и то от селското стопанство, от което аз и бъкел не разбирам, и до сега не мога да ви кажа как точно би трябвало да се преведе "чеп с две очи", но сигурно не е "двумя глазками", защото на хората не им хареса.) Та ето тези мои колеги също бяха в този завод и не се оплакваха, поне за известно време, така че аз не мисля, че съм бил сбъркал като съм отишъл там.

И последното нещо, което е редно да спомена тук е, че на това място аз за пръв (а и последен) път се проявих като противник на строя и бях наказан по комсомолска линия със "строга мъмрене с последно предупреждение", нещо с което сега мога само да се ... гордея! Защо точно, не си спомням, но сигурно е било поради ... тъпотия на една комсомолска лидерка — защото аз никога не съм "цепил басмата" на тъпи личности! Било е за някакви криворазбрани изисквания, защото аз, макар и пасивно, но съм подкрепял комунизма. Така или иначе, това ми наказание може да е дало началния тласък на напускането ми на завода, което аз и съм направил в януари 1976.

Е, и на края ще ви лепна едно хумористично стихче за Изотимпекс, който беше точно завода, а малко по-нататък беше и Министерството на електрониката (с което аз не съм имал нищо общо, тъй като това беше място за партийни кадри), и там по-рано беше колелото на трамвай № 4. Казаното в

стихчето изобщо не е вярно, но пък е смешно и подходящо за край.

Когат' работех във Изотимпекс
си правех всеки ден, почти, там секс
със секретарки and the like —
'ма бях аз пъргав като ... зайк —,
и хич не търсех за това предтекст!

— — —

2.03. В ЦНИКА — раз

Това название се разшифрова като Централен Научен (или Научно-изследователски) Институт по Комплексна Автоматизация, което за това време беше върха, тогава за роботизация още не се говореше, а и изчислителните машини бяха още голяма новост, така че аз се чувствах доста време горд от тази си месторабота. (Доста време, значи докато не я надраснах, тъй да се каже, но как именно, ще разберете по-късно.) Там съм бил отишъл пак с някакъв конкурс по документи, иначе парите ми са били същите, в началото 110 лв. на месец, и в края само 120, практически нищо като пара, но достойно като длъжност. На това място в Тр-та ми Кн. пише и вид дейност, научно-проектантска, т.е. уж пак инженер, най-напред от 6-та степен, после от 5-та, и накрая дори от 4-та, но не съвсем, не съм правел печатни платки, или пък ремонтирал скапани машини. И действително, института беше голям, имаше какви ли не Секции (или Отдели), но аз лично от самото начало започнах да се занимавам със, ами програмиране, хем модерно, хем приятно, интересно, предизвикателство за едно младо момче.

Все пак имаше и някои минуси, най-вече пак разстоянието, което беше 1 час и 10-15 мин. в едната посока, значи 2 часа и половина загубено време всеки ден, това рано или късно омръзва. Уж беше удобно, защото пътувах дълго с един автобус (и можех, ако искам, да си доспивам там), но после трябваше да сменя с друг за 3 спирки, които бяха дълги, да речем 2 км., така че не вървеше да ги минавам пеш, а пък той идваше още по-рядко. (А тогава, пък и винаги, за лична кола аз не съм мечтаел, понеже носех очила с голям минус, и след като са ме били освободили от военна служба по тази причина, да карам кола ми се виждаше неправилно.) А самият институт беше практически извън града, по пътя за Горна Баня, наоколо нямаше жилищни сгради, и до него (но откъм друга улица) беше единствено АОНСУ (което беше "голяма работа", висш

институт за партийни кадри, Академия за Обществени Науки и Социално Управление), където аз никога не съм припарвал. И сградата беше бая солидна, 13 етаж, с пристройка за стола, и голям изчислителен център в приземния етаж, а после май бяха почнали да строят още един такъв колос, но спрян до средата, по липса на средства.

Така че Itskata стана програмистче, и на Fortran, разбира се, тогава това беше основния език, което и значеше "преводач на формули" (FORmula TRANslator). Това беше изцяло нова дейност за мен, макар и не трудна за един инженер, и тя беше масова практика за хиляди такива специалисти. Сега, тъй като тук има доста неща за казване, аз съм отделил още една глава, и тук уж ще бъде основното запознанство, но това е относително, аз ще разказвам за каквото се сетя. Та аз бях в секцията на Гатеров, и човека на когото съм дал този псевдоним (и то като фамилия, защото бе шеф) беше наистина голям ум, просто имаше вид на интелегент, и мен лично направо ме подтискаше когато се случваше да ме види (или защото ми беше шеф, но го уважавах много). Той постоянно пишеше някакви отчети и доклади, които му ги печаташе една млада булка (по-скоро майка), която ще нарека Жулия (защото, ха-ха, всеки, дори и моя милост, искаше да ... я жули!). Не че беше красавица, и не със специално образование, но просто хубава жена, което аз знам, защото тя беше един от "човеците" в стаята където бях и аз; това ще рече, че често ми се тракаше на главата, но пишещата машина не е като ... рекламите, да речем, не ти се набива така в мозъка, така че се свиква (както, примерно де, да ... чукаш в движещ се влак, а може би и самолет).

После имаше един пич, когото ще нарека Душата, защото наричаше всяка мацка душичка, а мъжете душковци, който беше много добро момче, само че този път химик (защо не, то всички производства се автоматизираха), и май че и той пишеше някакви програми, но може и да ви излъжа. Той беше практически срещу мене (в стаята бяха 6 бюра, но имаше основно 5 души), и помня че доста време учи за един изпит за асистент в ХТИ-то, който го взе и после постъпи там, и тъкмо беше успял да се пробута между "играчите", взеха да го пращат и по командировки в чужбина, и съвсем неочаквано ... взе че почина, от инфаркт, някъде към 40 години, или дори малко по-рано. Умно момче, и от руски произход, така че ми беше станал приятел, но, както сега си мисля, това може да е било и за ... добро, че почина рано, за да не се мъчи дълго; по всяка вероятност имаше някакъв вроден дефект на сърцето, защото уж се пазеше, пиеше винаги с "разредител", нещо безалкохолно, а после май и съвсем бил зарязал пиенето, но не се опази добре. А е имал нещо и наследствено, защо и баща му си беше отишъл

рано (а той пък бил работил като руски преводач и със страхотен руски изговор, та го ползували понякога и в Радиото).

Както и да е, да мина към веселите случки с него. Той живееше в района на пазара, около Възраждане, и ни водеше няколко пъти в една уникална, може би са били останали само 3-4 такива кръчмета в цяла София, която беше там наблизо (по пътя на трамвай № 3, в посока на пазара Д. Петков, някъде отляво), и тя си беше само за сериозни пиячи, без музики и скара и други подобни, и която се казваше ... "9-те магарета"! Защо така ли? Ами имало (а май и -ше) една картина с пасящи магарета, и те били точно 9. Та той пиеше с разреждател на всяка глътка (ту конячек, ту лимонадка), а аз изпивах безалкохолното накрая, но пък, мисля си сега, може това разреждане да е било неправилното, защото така се изпива повече питие.

Та тази Душа ме беше свързал веднъж с някакво студентче (който после май бил станал ... кукловод), и аз се бях комбинирал с него да наема ... едно жилище там в района, селска къща, защото работата ми беше почти като в друго населено място, а и да имам "терен", както се досещате. (Понеже не можеше аз да си заведа някое маце у дома и да мина като хала през майка ми в кухнята, и баща ми, да речем в хола, и да влезем в моята стая, с обяснението че трябва да ѝ обяснявам някоя Фортранска програма, понеже циклите я затруднявали, ха-ха. И после тя да отиде в банята да се изкъпе, защото много се е била изпотила от "учене".) Та там аз имах възможността веднъж да ползувам стаята с една мадама, за втори път не помня, и след 2-3 месеца се отказах, защото съквартиранта ми просто забягна, изчезна, и никой не знаеше къде е, и ме остави да плащам сумата ток за зимата за двамата, но чак неговия наем не му платих, само моята част. Обаче той беше бая луда глава, без пари, и веднъж даже ходи някъде по нощите и се върна със ... един заек (от някоя близка къща), който после одра и го готви и трябва да съм ял от него, но не помня! Помня само че беше през зимата, в къщата имаше тоалетна, но по-скоро за камуфлаж, защото тръбата била само на няколко метра в земята и ставаше за "малка работа", а иначе се ходеше във външен тоалет, и като така аз се стисках колкото мога, и веднъж, ща не ща, съм бил хванал — ама не се смейте — луд запек, и после ходих на лекар, и той ме оправил като ми удари една инжекция с калций (!), и скоро след това аз се отказах от чукалния терен и се върнах в къщи. Такива ми ти прежеждия.

Имаше още една млада мацка в стаята като момиче за всичко (без оная работа, of course), която ще нарека Елена. Тя май че беше девствена, но си спомням, че веднъж в стаята ни имаше една бременясала булка, висшистка, но колкото да излезе в отпуск по майчинство, та те случайно се заприказваха двете за

мъже, и Елената каза погнушена, че не можела да си представи да го ... духа на някой мъж — значи, сред колежки се приказват какви ли не работи —, защото това било много мръсно, докато булката възрази възмутено, че то това било чист белтък! Та тази мацка често се заяждаше с мен, ей тъй, да си поиграе, един вид като истинско маце, и на мен това ми писна, и реших да я науча (къде зимуват раците) и си бях планирал действията, но не ги бях репетирал, просто считах, че ще ми се отдаде. И какво да ми се отдаде? Ами когато тя пак се въртеше пред мене и ме дразнеше (докато мислех някаква програма), аз леко дръпнах стола си назад и седях само на предната му част, и изведнъж взех че ... блъснах стола и скочих направо на бюрото, с една линейка в дясната ръка (нещо като изплезен език на кобра, тъй да се каже)! Е, нищо повече, без приказки, но тя разбра каквото трябваше, и после случайно спомена, че след това повече ме уважавала. (Ако бях приложил някакъв подобен номер на булката си след време, нещо като 2-3 леки шамара, знам ли, то тя може би нямаше да ме зарежи така нахално, но аз съм я мислел за умна, а и това е друга история.)

Така, и главната фигура в стаята беше прекия ни шеф Велко (за тук), който пак беше руски възпитаник, водеше руския, и ... пиеше като каца без дъно! Това не му пречеше да е умен, разбира се, което аз съм пробвал веднъж-дваж, да ми помогне в някоя програма, защото, как да ви кажа, когато има 2-ен и 3-ен вложен цикъл човек спокойно може да се оплете като пиле в кълчища (въпреки че се опитва да си проиграе първите няколко итерации), и той го пишеше без проблеми направо на Фортран (при все че самият той не пишеше програми, защото имаше нас на разположение). Иначе бил работил какво ли не, за да изкара някой и друг лев, май че и хамалин и ... огняр в леярна (ако не греша), и беше, наистина, бая як; с пооплешивяващо теменце, което все зачесваше с пръсти на едната страна, и с вид на бабанка. После, като дойде тъпата демокрация, и той беше основал фирма, но той беше к.т.н., докато аз не бях, обаче го изпуснах от погледа си. Във всеки случай той беше съвсем либерален шеф, дал Господ всекиму такъв.

Ами, това беше стаята ми. В другите стаи имаше сумата колеги, но няма смисъл да се отплесвам с тях. Ще спомена само един друг шеф (понеже беше сам в стая), партиен и комсомолски кадър, к.т.н., който за тук е Таско. После го видях веднъж по телевизията, че станал някакъв босс в енергетиката. От него съм запомнил фразата, че заплатата е мерило за обществената значимост на човека (и той тъкмо с това се мереше), което не значи че е бил глупав, не, сред научните работници чак глупаци няма, използвачи да, но не и глупаци. Под него стоеше една дребна и топчеста комсомолка, да кажем Манка, която беше

с такава напращяла ... гръд (но със "ц", де), че аз си правех кудош с едно по-младо от мен момче, че е време да основем Фонд за ... обладаването на Манка, но хем не го направихме, хем лафа стигна до ушите на Таско, и той веднъж ми каза под сурдинка, че тя имала някаква болест на матката, и поради това не се женела (а не че се бояла, хъм, на мъжа от ... патката). И нека тук тегля чертата на първата част за ЦНИКА.

— — —

2.04. В ЦНИКА — два

Та да продължа с този институт и комплексната автоматизация. Ами вижте, ние тогава просто експериментирахме, пробвахме разни стратегии и алгоритми, обръщяхме ги в компютърни програми, и мислехме за какво те могат да се използват; освен това пишехме и разни отчети, техническа документация (към тази или онази програма), тогава и на други места се правеха разни библиотеки от програми, за всичко за което може да потрябват, примерно за умножение на матрици, или алгоритми за търсене, и прочее. (И да ви кажа, че аз съм чел някъде, че и във Френската академия на науките преди 3-4 века било така, когато започнало Просвещението или Възраждането, и кочкоджамити лордове и мосюта пробвали дали, аджеба, пентаграма може да спира зли духове, но май опитвали със скорпиони, защото къде да хванеш дух, а?) Сега това може да ви се струва смешно, или разхищение на средства, но такива неща винаги стават в човешката история, първоначално се изразходват много, ама много повече средства, отколкото после, когато се научим да правим нещо значително по-лесно. И, естествено, не забравяйте, че Запада ни беше обърнал гърба си, значи той ни даваше стимули!

Но да мина към изчислителния център, където имаше един среден или мини компютър, май че от рода на PDP-8, който ако не греша (защото до него аз не припарвах) се наричаше M-6000, и работеше на пасове, тъй като цялата програма не можеше да се събере в паметта на такова "имбецилче". И входа беше от перфолента (и не помня дали не и с 5 пътечки, както при телетайпите, но може да е била и с 8), а това значи, че при една сгрешена буква трябва да се прави нова лента с хиляди знаци на нея. Та най-напред се зареждаше от перфолента програмата транслатор, защото паметта беше малко, я 32 KB, я 64, но не повече, после се зареждаше програмата от перфолента, бая дълга, и тя се превеждаше на междинен език, не точно машинен, защото трябваше да се добавят разни

стандартни библиотечни програми (за вход /изход, аритметика, и прочее), и тя произвеждаше нова перфолента, после се слагаше свързващия редактор (а може би и не, не помня) и той правеше перфолента с машинния код, който после се зареждаше за изпълнение и извеждаше резултатите на телетайп, като той можеше също да даде перфолента. С една дума: охтика! Но, господа, не забравяйте, че и първата солидна фирма в областта на хардуера, IBM, значеше International Business Machines, т.е. машини за бизнеса, за сметки, и в зората на компютрите те са изчислявали основно таблици. Ние просто се движехме с едно 20 години закъснение (заради стимула).

Та на този компютър работеше основно един пекал математик, ще го нарека Отраканов, който беше известен с това, че бил направил интерпретатор за Фортран в реално време, което значи работа на порции, по малко, не чрез транслатор и прочее, пишеш нещо, и той ти го пресмята, после пак, и така нататък, и това би трябвало да е голямо нещо за времето си (но техниката беше абсолютно демоде, за да се наложи някъде). След много години, някъде в 95-та, бях минал към ЦНИКА-то да видя кой е останал там, и го намерих този човек вече на 12 етаж при шефовете, като последен от тях, при реално неработещ институт, само с някакво звено от 2-3-ма души, и той беше отчаян като мен от пълното руиниране на родната наука.

А пък във връзка с перфолентите, това едно време беше символ на изчислителната техника, или поне така аз считам тогава, защото имаше някакъв конкурс за изработване на значка на института, и аз бях участвувал с някакво стилизирано "А", извито и от перфолента, и още нещо, може би инициалите, и на мен ми се виждаше бомба, но комисията избра друго предложение от някакъв "наш човек". Тогава аз споделих предложението си с един мой комсомолски шеф, нека да е Армен (защото беше арменец), и той ми обясни, че, разбира се, тези работи не стават така, както аз си мисля (т.е. справедливо). И /или пък това се отнасяше за един конкурс по политическа просвета, пак сред комсомолците, където аз си бях избрал темата за "Противоречието между обществените и личните интереси при социализма". Там аз бях използвал съвсем правилно предложената литература и бях разсъждавал за това, че ако човек мисли за себе си, то може да сбърка, защото всичко е свързано и ни се връща, и така нататък, но и обратното, че ако той мисли за другите, то пак може да сбърка и да се окаже, че по този начин не прави добро, нито на себе си, нито на другите. Изобщо, аз открай време съм си бил роден за философ, но комунистите на времето си не ме оцениха, а и сега капиталистите пак не щат (но независимо от тези оценки, аз

мисля, че си оставам прав за пред бъдещето, а не само в моите очи).

Така, но аз работех на голяма машина, мисля че ЕС-1020, която заемаше цяла стая, с 5-6 големи шкафа, с дискови устройства (по-големи от перална машина), с оперативна памет май 256 KB (в най-големите шкафове), с вход от перфокарти и голям матричен принтер (цяла печатница, с безкрайни хартиени формуляри с перфорация отстрани), която работеше само в пакетен режим, т.е. оставяш си перфокартите, и после получаваш резултатите. Но, господо, докато ти тръгне една програма минаваше средно месец, защото ти пишеш всичко на бланки, после ги даваш специални перфораторки (-дефлораторки) да ги изпънчат на карти, но те най-често нямаха надписи, така че трябваше поне малко да разбираш техния код за да разпознаваш някои основни оператори, евентуално да си ги надписваш, после да сменяш тук-там по нещо, да слагаш междинни печати за да видиш какво прави тази пущина, и да я отработваш и оптимизираш сумата време. Така че, ако над мен имаше 4-5 шефа, то под мен имаше не по-малко души, основно мацки, които аз индиректно командувах. Но не се оплаквам, работата увеличаше, и беше интересна, един вид игра, да се види кой кого ще прецака.

Та в този институт аз съм стоял общо 3 г. 4 м. и 1/2, но (както намекнах) надраснах работата! Доста гръмка казано, но смисъла е, че започнах да искам още нещо от себе си (не от други, и не пари). Защото аз не бях математик, и това ми липсваше. Примерно, някои математици (покрай Отраканов) си говореха за рекурсия, като че ли това е нещо като бобена чорба, ама за мен не беше, и чак след 4-5 години стана такова; защото то уж е алтернатива на цикъла, но иска друг начин на мислене, друг тип транслятори, има други идеи и дава други резултати. Така че аз, хъката-мъката, реших да продължавам да се уча, ако трябва още едно ... висше да изкарам. (И както, според някой зевзеци, мъжът все се опитвал да ... влезе там откъдето е излязъл като бебе, защото натам го влечало, така и мен ме повлече към математиката, на която изневерих при следването си, с някаква-си медицинска апаратура) Обаче ето, разгеле, излезе, че ФММ, Факултета по Математика и Механика към СУ "Кл. Охридски", предлагал вечерно обучение по математика само за висшисти! И аз още след година съм се бил ориентирал натам, защото съм кандидатствувал и записал математика като второ висше още през 1977 /78 година, и май от пролетния семестър, т.е. от началото на 1978, а пък съм стоял в ЦНИКА до 06.79, т.е. още година и половина.

Е, ще каже някой, откачен човек, не вземе да прави кариера, ами се хваща да учи второ висше, и то баш математика, на

стари години (към 30-така). Абе то е така, но тогава имаше уравниловка на заплатите, така че кой знае какво нямаше да изпечеля като заплата, дори и да съм искал, и после този институт беше извън града, ужасно далеч, цял живот да стоя там не ми се искаше. Ами аз действах като един латински император, който бил казал "Veni, vidi, vici", та така и аз, бях при автоматиката, видях я, и сега давай да я победя с математика! Обаче това следване (на стари години) хич не беше лесна работа, ще ви кажа. Да работиш цял ден на бюро, мисловна дейност, и баш към 17 часа, когато човек вече мисли за ... ичкията, да отиваш да се учиш още 4 учебни часа, и да се прибираш по нощите (извъртял цял 3-ъгълник из Софията). Доста пъти се чудех как да се разсънвам, въпреки кафетата, но все пак нещо записвах и после го учех (понеже, щом никой не те кара да ходиш на лекции, то и нямаш никакви основания да не ходиш).

Обаче, господа, не бях само аз шурият, имаше 10-12 души като мен, все умни хора, и двама от тях даже научни сътрудници (една мадама във ВИАС, и едно момче в институт на БАН), да не повярваш, ама на, царицата на науките привлича с нещо! А и за изпита се подготвих както преди дузина години, със същите въпроси от изпита по математика, и се мъчихме всички; вярно е, че бяха приети всички кандидатствали, но то би трябвало даже да ни почерпят за упорството ни. Така че както и другите така и аз искахме да си повишим квалификацията. Аз ще продължа за това следване в други глави, защото нещата се преплитат, но началото му бе положено тук.

Ала иначе ми беше жалко да напускам, никой не ме е гонил, работата ми харесваше, в общи линии, и стола им беше доста хубав (спомням си че особено си падах през зимата по ... свинско със зеле, защото слагаха и една чиния с люти чушки на щанда, та да си вземеш 1-2 ако искаш), а и не беше казано че няма да се върна пак, но вечерното следване бая ме озори, избрах една по-раздвижена схема (която ще опиша после), състояща се в работа през лятото като екскурзозвод, и учене през зимата, което вече по-биваше. А след това се появи и блок Б, специализация, където обучението беше само дневно, така че нямах избор. Ами, с това ще приключа, като приложя накрая и едно мое, практически от първите, стихотворения, от 06.1979, акростих, посветен на този институт, което бях залепил с тиксо на вратата на един шкаф (което може и да е стояло няколко години, но после е изчезнало — така както и всички ние ще изчезнем от този свят). Чао засега.

А_з тихичко ще си отида,
Д_а не попреча на труда
И_зпълнил всичките къшета

О_т скъпия за мен ЦНИКА.
Ц_еня аз острите виражи
Н_а полета на мисълта
И_на отделни персонажи.
К_олеги, братя по съдба,
А_мин, напускам Ви в тъга.

— — —

2.05. В Балкантурист

Тази глава я слагам тук според Тр. Кн., тъй като съм работил официално 2 години, от 11.06 до 1.11 през 79 година и почти така през 80, което дава 9 месеца и малко и това е било вече след ЦНИКА и по време на второто ми висше във ФММ, още през основния блок А и вечерно. Обаче аз съм си бил изкарал диплома за завършен ПУЦ, което ще рече Професионален Учебен Център, със специалност ... хотелиер (ха-ха, нали?), и под-специалност екскурзовод с руски език още през май 1977 година, което ще рече още докато съм бил в този Институт (т.е. съм бил учил през учебната 76 /77 година, пак вечерно, и преди да ми влезе в главата "мухата" за математиката). Освен това гледам, че съм бил искал и едно писмо до същия Институт от 04.78, че съм и екскурзовод, защото имаше една научна конференция организирана от него, през лятото на морето (май на Слънчев Бряг), и моя милост беше официално аташиран към 5-6 научни светила от Русия, и ги посрещаше (с таксита-Волги) от летището и доставяше до хотела, като ги водих тук-там и успях да похарча няколко стотака покрай тях.

С една дума, аз съм си бил ученолюбиво момче. А и няколко летà работех като екскурзовод на договор (както и учениците от руската гимназия) още преди да си изкарам тапията, май че от 75 година, така че спокойно може да ми се събират към 2 цели години работа като такъв, това ми беше, един вид, другото лице на мен (почти като Двуликия Янус). Е, та при това положение нека ви пусна няколко лафа и за самата дума "екскурзовод", колкото за майтап. Ами, като махнем воденето, самата екскурзия на първа итерация излиза, че е някакво ... изваждане (ex-) на оная дума с трите букви, ама дето почва с "к", и съпътстващо го размахване! Е, на втора итерация излиза, че това не е баш така, и думата с 3-те букви идвала от гръцкото "кириос" (с първо ипсилон), в смисъл на "моят господинчо", казано популярно, което трябва да е така, но практиката показва, че истинския смисъл скрит в екскурзиите е именно в това, всеки да си извади, каквото може да извади, и да

го размаха пред другите, защото в такива ситуации човек (дори и жена да е, ха-ха) се чувства по-свободен, не е като всеки ден. Та така и аз, захванах се с този занаят и за повече парици, но най-вече заради мацките.

Парите не бяха много, реално погледнато също колкото и като инженер, 120 (или с 10-тина по-малко), но аз гледах те да си останат чисти и спестени, като не харчех дори и стотинка. Храната, of course, беше безплатна когато бях с група, но и цигарите и пиенето можеха да се изкарат с прости номера, и то не толкова моето, колкото на шофьора. Мене ме откряна на този занаят май че Продавача, а и други, бяхме чували, но той бил работил само 1-2 лета и то когато още се плащало всичко на ръка с пари в брой, обаче аз от самото начало работех само с чекови книжки, така че, и да исках да крадна нещо, повече от 5-10 лв. дневно нямаше как. Но, както казах, парите се спестявах, а имаше и компенсации, защото се работеше без почивни дни, така че това беше финансова помощ, аз съумявах да се издържам по този начин през споменатите 79-та и 80-та години, а навярно (и най-вече) през цялата 81 и 2/3 от 82, защото там в Тр-та ми Кн. няма нищо писано.

Обаче мацките, господа, те бяха по-важните, защото така аз имах терен. Значи, на морето, както най-напред си мислех, не е така; аз бях едно лято (май най-напред), на Албена, което беше хубав комплекс, на мен ми харесваше, но имаше минуса, защото стаите за жилищно настаняване бяха в един далечен хотел (където туристи не поселваха) и не самостоятелно, и човек трябваше цял ден да кръстосва комплекса на крак, и той почти нищо не вършеше, водеше по 2-3 групи едновременно, които ресторантите сами ги хранеха, правеха им менюто в рамките на лимита, и аз реално не можех да се запозная с групите, камо ли да взема да свалям мацки. А и пиене падаше само при някакви допълнителни мероприятия, които рядко се случваха, и изобщо човек не беше така свободен, както с групите из страната; можеше за цял сезон да видиш по-малко слънце и да се топнеш в морето, отколкото като кръстосваш от София до морето, и после обратно с друга група.

Как така ли? Ами, нормално човек имаше 2 дни в София, или в началото, или в края на екскурзията им, после 5-6 дни път из страната, като всеки ден си в нов град и хотел, хората знаят че трябва да ти дадат единична стая, и на теб и на шофьора, прекарваш сравнително интересно, защото всеки път си на ново място, и после като стигнеш на морето, оставяш групата с някаква прощална вечеря, и имаш цял един ден докато вземеш новата група, което е съвсем достатъчно за да си топнеш д-то поне веднъж и да полежиш на слънце. Така за едно лято спокойно ми се събираха 2 седмици плаж, и почернявах

повече, отколкото ако стоях само на морето. И мацките, ами практически във всяка група си намирах някоя за оная работа, бях спокоен, защото те уж минавали медицински прегледи преди да ги пуснат на екскурзия; или пък, като резервен вариант, човек можеше да се пусне и на някоя колежка (само за дадената вечер, преди пътищата ни да се разделят), те бяха все млади (и по-млади от мен); с една дума, шапка на тояга. Така че нека цитирам и някои по-интересни "мацкини" случаи.

Ами не знам с коя да започна (не че бяха толкова много, но защото вече съм ги забравил). Е, хайде да е с една, която ще нарека Кралицата, защото името ѝ е като на една френска кралица, и преди 20-30 години все си мислех да я потърся и така и не успях (не ѝ знаех адреса). Беше съвсем нормално момиче, и на ръст и на телосложение, имаше си всичко което трябва, и беше голяма реалистка, не залиташе нагоре защото беше от провинцията, но аз, пусто, висшист, няма да взема да се заробя с някоя "гидка" (ама да бях, тогава може би сега щях още да съм щастлив и ... изобщо не стигнал до литературната си дейност — защото то е така, както са го казвали древните гърци: като се ожениш, ако ти се падне добра жена, ще бъдеш щастлив, ако ли не, ще станеш философ). Е, аз станах философ, и за последен път тя ми гостува на "терена" в Горна Баня, и единственото което си спомням за нея е, че ... пушеше цигари Rothmans (и май че беше с кестенява коса).

Така, после, за контраст, нека ви цитирам един по-скоро гаден, отколкото смешен случай, с една (сигурно) 40 и отгоре годишна ръководителка на една група, от която помня че беше с някакво отвратително ... червило, която директно още щом спряхме в първия хотел и ми се предложи, без аз да съм проявявал каквито и да било апетити (към тая "дъртофелница" за мен), а че и го направихме на ... пода, за по-бързо, защото на жената така са и били набили в главата, че трябва да се подмаже на екскурзовода, за да е всичко наред с групата, т.е. тя беше просто съвестна партийна (навярно) лидерка и беше пренесла руския стил и метод на работа и на моето временно поприще. После имаше една, май че украинка, която ми буташе, както се казва, но без особен ентузиазъм, само колкото да не ме разсърди. После сигурно е имало доста други, за които съм забравил още на другия ден.

Имаше и една естонка, така че да я нарека Еси, цялата в лунички, дребничка но стръвничка, която никога не ми отказваше, но беше с 3 години над мене, а пък знаете, че мацето трябва да е дори по-младо. Въпреки това аз се бях престрашил веднъж да и предложи, да се ... оженим — мойш ш'си престайш? — обаче (навярно аз, все пак, съм имал ангел-пазител, който е бдял над мен) на мен ми беше хрумнало да

искам от нея документ (навярно съм бил чувал от някого?) че може да има деца, и след това тя изведнъж замлъкна, и така комай 20 години! После се оказа, че била много чувствителна (touchy) и се била възбудила, защото тъкмо не можела да има деца! Е, както и да е, оттървах се и от нея, защото тя иначе беше дашна, но бая ... глупава (и после била станала и католичка, и прочее).

А, веднъж свалях и една екскурзоводка, но също висшистка (или студентка тогава), която кръщавам Генка, която прашеше от младост, и отгоре и отдолу, но все не щеше да ми бутне. После се оказа че тя била изнасилвана от някакъв шофьор, но аз това не го знаех, и го разбрах, макар и без полза, едно дузина години по-късно, когато тя беше успяла да се ожени и разведе. Та смешното с нея беше, че аз (т.е. аз съм смешния), чудейки се с какво да я сваля, съм ѝ бил подарил едно тесте ... билети от лотарията! Ами бил съм чувал, че така се правело, мисля че бяха 50 (защото цели 100 значи да съм се бил изръсил 50 лв., а аз никога не съм бил богат), но тя беше категорична като ми ги върна и аз после проверявах няколко тиража колко от тях печелят и пак купувах нови, но се оказа че връщанията от дребните печалби бяха 1/3 от сумата (а до едри, естествено, не се стигна). Е, понатрупах малко практически познания в областта на теорията на вероятностите. А пък тя след време била станала ... фригидна и не че съвсем не реагираше, но започваше да иска с бая голямо закъснение (за един омрачен от мисли научен сътрудник, ха-ха). Така че и там, и със закъснение, не ми се "отвори парашута", но тя беше станала юристка, а аз тази професия хич не я уважавам.

Е, ама имаше и друга екскурзоводка, с която — за съжаление! — парашута ми се отвори, и аз най-накрая, на 31 години, взех че се ожених, за да се разведа след 10! Е разведох се не аз, а тя ме разведе, когато взех че останах без работа с идването на демокрацията, но за това ще дойде време да говоря по-късно. Ще я нарека тук ... Кинка, като идващо от рускинка, но не Руска, защото такива жени има доста и те ще вземат да ми се обидят (а пък аз, освен читателите си, други познати направо нямам). Та Кинка беше от една страна млада, с 6 години под мен, от друга страна уж интелигентна, висшистка (ала с хуманитарно образование, което аз не броя за истинско), но от трета страна с руско семе, наполовина, но, както казвам, по-лошата половина, от страна на майката! Освен това беше и бая дребна, с цяла глава под мен, а това, как да ви кажа, ами съставя доста неудобства ... в кревата! Но докато аз печелех, и то повечко от нея, тя ме държеше и слушаше, най-вече, ама след като демокрацията ни затри интелигенцията ни, тя бързо се отцепи от мен. Обаче, господа, ами аз мисля, че още в нулевата година

ви казах, че съм пострадал от ... българо-съветската дружба (БСД), нали? Така че, ако не бях пострадал, щеше да излезе, че ви лъжа, а пък аз не съм такъв човек. Така или иначе, сватбата ми сложи край на экс-кур-зоводството ми.

— — —

2.06. Второто ми следване, блок Б

Е, ама аз тук ще започна още от блок А, който беше основата, и за учителите, и за следващите магистри или мастери (Masters), а то изобщо от математиката, що е тя и има ли полза от нея, тъй да се каже. Ами тя е царицата на науките, естествено, и е единствената наука без предмет на дейност, в смисъл на без материален обект! Господа, замислете се малко, това е велико! Тя е просто една абстракция от всичко, тя е наука за количествата, за връзките между нещата, но въобще, а не свързани с дадена материя или даден закон (както е във физиката, химията, и проч.). Ако дотук аз не казвам нищо от себе си, то сега ще кажа, това, че тя е, по същество, най-точната наука за ... Бога (или Природата)! И защо пък чак за Бога?

Ами защото: какво е Бог, просто казано? А-а, всичко което не е някакъв вид материя, но ние познаваме само материални обекти, обаче в тази наука няма такива, там нито точките, нито правите, нито числата, и прочее, имат някакви физически дименсии; нещо повече, в математиката от няколко века съществува понятието безкрайно малки (infinitesimals), които са такива неща, които са по-малки от всичко което можем да си представим, от всяко реално число, което ще рече, че те реално не съществуват, ergo, математиката е наука за несъществуващи неща, демек за Бога, просто няма как да е иначе! Понеже Бог не е материален обект, той е суб-такъв, а и супер-, той е ... информация, в крайна сметка (ще ви кажа аз), но математиката, а още повече програмирането, се занимава с информацията като такава, независимо от материалния ѝ носител! Значи аз, поне в шеговита форма, съм един вид ... богослов! Ха-ха! Но вижте, нека погледнем и ... етимологично на нещата (което е моята "любов" откакто дойде демокрацията), тази наука е два пъти мат- нещо си, или "мат" на квадрат, а пък тази сричка значи смесване, общуване, сношение, в крайна сметка! Което, казано на просто-народен език (за да го разберат и най-имбецилните от моите читатели) ще рече ... ши#ана наука, не ви лъжа! Е, заплетена де, засукана, един вид "Кама-сутра" за числата и другите нематериални обекти!

Е, ама му теглих едно философстване, нали? (За да

разберете, че аз съм бил изневерил не само на математиката, но и на философията — аз май е трябвало да завърша ... Сорбоната.) Та сега малко по-конкретно. Ами в началото, още докато съм бил в ЦНИКА, аз съм изучавал пак, но по-задълбочено, това, което съм учил и по-рано, като: Анализ I и II, геометрия, алгебра, и автоматични сметачни машини (или компютри). Е да, но алгебрата от към 2 век е бая абстрактна, там се говори за разни уж "тела", като полета, пръстени, и други подобни, а в геометрията се изучаваше ... умножение на точки, и други видове действия с тях, от такива неща аз по-рано и хабер си нямах (а пък вече, ха-ха, отдавна съм ги забравил). Имаше и нещо що годе познато, теоретичната механика, и от тук нататък започват новите неща, които съм учил през 79 /80-та година, когато съм се издържал с екс-кур-зводство и съм оправял руските в името на българо-съветската дружба.

Та да продължа с новите, изучавани само от математици (и информатици) предмети като: диференциални уравнения т.е. уравнения където наред с функциите се използват и техните производни, диференциална геометрия (една "тъмна Индия" все още за мен, въпреки че съм бил изкарал 5-ца), Анализ - III (или комплексна алгебра — класическа вече дисциплина, но за аналитични процеси, не в цифровите машини), Вероятности и статистика (нещо което се използва и в бизнеса), Оптимизиране (нещо като работата ми в ЦНИКА, търсене в пространството на дадена целева функция), числени методи (като базисна наука за програмистите, за да имат представа за това как работят тези пуцини, компютрите), и май че толкоз. Но нека поясня, че производната на една функция е нещо също бая "божествено", това е функцията която ще се получи от нея, ако разглеждаме скоростта на изменението ѝ във всеки момент, респективно скоростта от скоростта, това е дълбана на кладенци в недрата на всички приложни науки. После комплексните числа са несъществуващи измислени (imaginary) числа, които бихме имали, ако можехме да вземем квадратен корен от -1, което се означава чрез i ; e , в областта на реалните числа ние не можем, но пък иначе можем, и го правим, и това помага в редица науки (пак от 2-3 века).

Така, аз бих могъл да свърша дотук, и /или да взема още 2 изпита за учител, но това би било слизане надолу. Така че мен ме примамваше следването нататък, в блок Б, където обучението беше вече към Института по математика и информатика (ИМИ, или само ИМ) на БАН, и то специално на разни тънкости в програмирането, аз затова бях решил да изучавам математика от самото начало (за да стигна до програмистките върхове). Но това можеше да стане само при редовно обучение през деня (така че аз и да исках не можех да работя някъде), а и май че

хората не искаха да вземат такъв дъртак като мен, или нещо подобно. Тук има един неясен момент за мен, защо беше така, но си спомням, че помогнаха някакви връзки на бившата ми (а тогава бъдеща) булка Кинка, която била намерила познати, които имали познати в ЦИИТ (института по изчислителна техника), чиито познати пък били от ИМ на БАН. Както и да е, тук има интересни подробности и затова ги разказвам. (А ако сте склонни да мислите, че булката ми се е грижела за мен, то това ... не е баш така, тя се е грижела за себе си, за да може да блесне покрай мен, тя затова и се ожени за мен, за да ме използва, но за това ще говоря догодина, когато тя ме зарязва с идването на демокрацията.)

Та аз отидох (с Кинка) на среща с тази началничка и трябваше да ѝ подаря барем някакви цветя, за запознанството, и мисля, че това бяха големи хризантеми, но интересното тук е ... бройката — защото става дума за математици (а пък те са длъжни да разбират от числа, да имат някакво шесто чувство). Та аз самият се чудих известно време колко да се цветята и реших — казвам ви, че съм донякъде ясновидец —, че не върви да са по-малко от 13, но това е кофти число, после 15 е тривиално, 17 е бая ... ши#ано, така че стигнах до 19, а пък 21 също щеше да е обичайна практика, а аз не съм обикновен човек (аз съм изключение). Така или иначе аз ѝ давам букета и тя — първата ѝ работа — започва да ги брои и стига до числото 19 и приятно изненадана възкликва, че това било любимото ѝ число и как аз съм се сетил? Е, аз отвърнах най-близкото до акъла, че това е пресантиман, но то така и излиза че е, ние просто (като математици) сме имали сходен начин на мислене (така както и ... пирамидите в Южна Америка, които са досущ като тези в Африка, се обясняват, според мен, със сходни необходимости на строителството и елементарни познания от стереометрия). Та изглежда че цветята решиха въпроса и аз спокойно записах блок Б в ИМ на БАН.

Нека пак изброя какво учих там. Ами следното: ОКТУ (което било Основи на кибернетиката и теорията на управлението, аз бях забравил това, но всъщност това е устройство на изчислителните машини), Алгоритмични езици и методи за трансляция (3-4 езика, а после съм работил и с още толкоз), Математически основи на изчислителните системи (не помня какво е било по-различното от числените методи), Размити множества (fuzzy sets, куриозна дисциплина измислена от един евреин, Zadeh), СУБД (системи за управление на бази данни, и в тази насока съм работил после доста, основно във ФМИ), Основи на математическото осигуряване (май че структурни езици за програмиране), и гръмкото название Изкуствен интелект (ИИ), където аз и решавам да специализирам и пиша дипломна

работа.

Е, той този ИИ съдържа доста неща, но на мен ми избраха тъй наречените Аналитични преобразования (Computer Algebra systems), където аз работих с уникалната (и известна у нас тогава само в някои научни среди) система Reduce на един американец (не виждам защо да му крия името), Anthony Hearn, който се оказва че бил бая известен учен от САЩ и работел в RAND Corporation, имащ принос и във физиката и в космонавтиката и във военното дело, до когото пак ще стигна, защото аз имах възможност да се срещна с него у нас (беше поканен на гости на ИМ), и бая се бълзиках с неговата система, както никой друг у нас, определено. Та какво представлява една такава система, и защо се счита от областта на ИИ? Ами защото тя не изчислява числено формулите (може, но не това ѝ е силата), ами прави това, което прави и всеки математик, преобразува една формула в друга, със символи, има безкрайна (ама наистина такава, до лимита на паметта на компютъра) аритметика за цели числа и респективно обикновени дроби, има редица пакети за физиката (за смятане на тензори, от атомната физика), а и аз бях направил към нея един пакет за изчисляване на Преобразованието на Лаплас, за редица функции (т.е. за практически всички възможни, даже за импулсни функции, ако не греша). Идеята, разбира се, не беше моя, аз бях дипломант, с ръководител един Томов (известен с абсолютно ... голото си теме, и с това че пушеше много цигари, и то от моите, "Арда", както и с това че си ... отиде много рано, мисля че нещо със сърцето).

Та накратко, аз надхвърлих обема на изискваното от мен за дипломата, защото това което се искаше беше да напиша само доста правила, като таблица от функции, да ги оформя като процедура или функция, и да извършвам правото и обратното преобразование на г-н Лаплас, което би трябвало да е от порядъка на 200-300 реда, не повече. Да, ама мен това не ме радваше, защото имаше някои ограничения, и това беше в обикновения алгебричен режим на системата, а тя имаше и символен, където бяха 100-тина функции за извършване на какво ли не, но за които никой не ти казваше какво правят, аз просто ги разшифровах дотолкова, че да ги използвам за целта, и в резултат на това програмата сигурно надхвърли 1000 реда, и я отработвах няколко месеца; т.е. все едно че съм бил написал 3 дипломи! Защитих с отличие, но бая се измъчих, обаче аз бях и най-възрастния и образования от всичките ми състуденти, така че трябваше да го докажа на практика.

Остава да добавя само, че цялата 81 и 2/3 от 82 година аз съм бил изобщо без никаква работа, дето се вика, на мускули, но съм изкарал, защото положително съм имал някакви спестявания

(колкото за джобни пари и за цигарите и кафетата). Плюс това през април 1981 съм се бил оженил за въпросната Кинка, която след 10 години (когато временно спрях да печеля) ме натири с чиста съвест, т.е. без такава.

— — —

2.07. В Секция Астрономия на БАН

Господа, тук за тази година ще избода всичко свързано с бившата ми булка Кинка (така както се избождат очите на ненавистни персони), но не поради лоши чувства (каквито аз отдавна нямам, понеже нямам никакви), а тъй като за тот-рните години имам още много да говоря, а мястото ми е малко, докато в следващата година нещата ще са кажи-речи на обратно. Освен това, верен на правилото си да анонимизирам всички действащи лица аз ще раздам на всеки по едно псевдонимче, които може да не се харесат на някои, но здесь нищо не поделатъ; плюс дето мен никой от познатите ми не ме чете (най-малкото защото не се публикувам по български сайтове), така че ако някой случайно познае някого то да си трае, понеже аз се стремя да пиша достатъчно смешно, за да се излъже някой да прочете барем нещо.

Та аз работих в Секция (тогава, но отдавна Институт по) Астрономия към БАН от 15.09.82, и чак до 15.04.86, което е най-дългия ми престой на едно място (3 г. и 7 м.). Постъпих там по различни причини, както за да угодя на Кинка (което е свързано с други детайли, които сега прескачам), така и заради почетното място в Академията на Науките, и поради обещанието да ми бъде обявен конкурс за н.с. именно по ИИ, и защото считам че мога да заинтересувам някои учени там от системата Reduce, където аз бях дал и свой принос. Това да, но не си мислете, че аз съм мислел да ставам тепърва и астроном, о не! Ако щете само поради това, че астрономите са физици а аз не бях, като при това винаги съм считал, че те са по-умните от математиците, а не обратното! Защо така, ли? Ами защото царицата (на науките) си е царица, но истинската работа я вършат нейните придворни, те знаят кое как трябва да се извърши; т.е. физиката оперира с реални обекти, където всичко е далеч по-комплицирано, отколкото в идеализираната ситуация на чистата математика (а и аз съм бил само приложен математик). До колко аз държа (и съм държал) на това явства поне от факта, че за цялото време там аз нито веднъж не съм погледнал през някой телескоп, а там имаше няколко!

(Подобен случай като мен имало с един математик, който

бил изчислил къде трябвало да има нещо, мисля че астероидния пояс, и когато астрономите го открили точно там и му предлагали да дойде да го види, той им отвръщал, че няма нужда, защото той знаел това. Та така и аз.) Е, ама не е само това, то е въпрос и на начин на живот. Има, както знаете, нощни птици, сови, които обичат да работят през нощта, докато аз съм съвсем дневно птиченце, аз през нощта спя (кога сам, кога не — поне по-рано, де). Значи вижте, през деня аз чета, уча нещо, върша някаква умствена работа, но като дойде 5-6 часа след обяда започвам да се настройвам за почивка, олабям, решавам да си пийна нещо, особено вечерта; и баш тогава когато съм най-отпуснат, да ходя да зяпам звездите (както се казва), че и да мръзна, ако е през зимата, не е за мен. Напълно е възможно по този начин да съм се лишил от голямо удоволствие, но то такива се намират, ако човек ги потърси.

И какво съм правил тогава там? Ами, помагал съм им на хората, математика, особено приложния като мен, е помощен работник, нещо като, да речем, шофьор, или готвач, чистач, дърводелец, и прочее. Там имаше компютър, не баш голям, само едно PDP-11, но някой трябваше да регулира работата с него, защото то струваше луди пари (и по второ направление, от Запад), така че аз това и правех, когато бях там, на Рожен. Понеже човек можеше и да не живее там, а да отива по за няколко дни, както правеха астрономите, които отиваха когато имаха наблюдателно време; друг вариант беше човек да живее в Смолян, където ако искаш навярно щяха да ми дадат жилище, и да ходя всеки ден от там до този "рожен" (или ръжен по руски), както правеха всички помощни работници, с една уазка, но това е цял час лашкане по завоите, защото това беше връх. Аз, обаче, живеех там в една стаичка, и бях под ръка при нужда и сред природата, това беше предимство.

И сега е крайно време да въведа няколко действащи лица, с funny звучащи пи#доними. Ще започна с началника Божко ... Чукачев, който беше учен от голяма величина, началник, партиен работник (а че и мой ... роднина временно), който бил работил и в Пулковската обсерватория, и някъде в Германия (май че западна), и аз не мога да кажа нищо лошо за него, освен дето не му ... цепех особено "басмата" (навярно защото всички очакваха аз тъкмо това да правя). После друга величина беше един д-р (д.ф.н., разбираем) Дрожков, за когото аз работех с Reduce-а, но това можеше да става само в София, на голяма машина, оригинален IBM-370, с оперативна памет цял 1 МВ (страшно много за това време), и тя беше във ФММ, и там аз имах директен достъп, защото тази система гълташе на 100 % процесора, и за пакетен режим не можеше и дума да става. Така че, от тук се вижда, че аз хем бях на Рожен, хем гледах

да не бъде там, колкото може по-често, за да работя няколко вечери (почти нощи, до 23 ч., и времето ми беше след 21). Така че аз курсирах като птиченце ту там, ту тук, и после пак така.

Е, там уж имах няколко подчинени мацки, но това не значи, че съм бил началник, аз никога не съм бил такъв, работел съм си заради интереса, а не заради размахването на камшика. Примерно имах една операторка, която беше булка на един младок като мене (в смисъл по-млад, защото аз вече бях над 30), която той беше довел от Немачко, но тя беше чужда и за там (май че латвийка), и този пич аз ще нарека Боню Танев, който после бил станал шеф на Обсерваторията; или пък тогава за операторка се водеше една варненка, булка (втора) на един инженер, която съм я запомнил с това че ми ... умори две канарчета едно след друго докато съм бил в София (и при мойта булка). (Умори ги като изобщо не влизаше в кабинета ми, и ги оставяше без вода, че и при голяма жега от електрическите радиатори.)

Така, и след 5-6 месеца ми бе обявен конкурс за н.с. по ИИ, и то към тази Секция, където по мое настояване (защото аз никога не съм искал нещо незаслужено) той се проведе в София в ИМ на БАН и с тяхна комисия, като от страна на Астрономията присъстваше един научен работник, когото тук наричам Червенджиев, След като го изкарах добре (мисля че с 5, защото имаше и сложна програма на LISP, което е език за обработка на списъчни структури, LISt Programming) бях преназначен вече като н.с. III степен към края на 83 година. Така че някъде до този момент аз постигнах каквото исках, и си живеях ергенски там към 2/3 от времето (а пък идвайки в София хващах и една събота и неделя, и всичко беше ОК според мен). Да, но това не беше според моята Кинка, която взе че се изтърси там за да сме заедно, което беше кардиналната ѝ грешка (защото там не беше място за раждане на деца), но тъй като аз я избодох от тук, то ще продължа нататък без нея.

Значи на Обсерваторията се живееше горе-долу като в едно голямо семейство, имаше покровителстване на роднини, но това беше, защото тя се намираще извън населено място, това не беше нещо необичайно. Заради положението ѝ ми плащаха 50-тина лева месечно за отдалеченост, а заплатата ми по щат беше 200 лв. като н.с., което не беше зле за тогава, но номера е, че аз щях да съм не по-зле финансово в София, защото за сметка на това пък там нямаше премиални. Така че каквото ми даваха то и ми го вземаха донякъде, защото там се ... ядеше страшно много! Ами сигурно заради по-разредения въздух, но ти се отваряше голям апетит, и аз бях взел неусетно да се угоявам като прасенце (не че ми личеше, но аз го усещах), докато по едно време нещо взе да ме, хъм, смъди отзад, точно където

се отделят двете "бузи", и като се замислих за това стигнах до извода, че, ами, аз просто съм бил взел да се цепя там! Е, не се безпокойте, малко кремче оправи нещата, и аз намалих яденето, а и организма се понагоди, но и това ми се случи. Ала пари винаги ми оставаха, към половината, защото аз винаги съм спестявал, а и няхах свое жилище, така че се налагаше да мисля и за това.

По-важно предимство за мен беше животът сред природата, аз събирах там всякакви гъбки (не че имаше много край мен, но аз все намирах) и бях затворил сумата буркани, които накрая раздавах. Освен това събирах горски ягоди, че и малини (ако не греша), ... крадвах някое килце пресни картопки от една близка нива, и това бяха важни плюсове по сравнение с живота в София. Но вижте, аз просто се нагаждах, нали? Хората които живееха там обикновено имаха по кола, понеже до самата Обсерватория не можеше да се стигне иначе, имаше към 12 км. отбивка от пътя за Смолян, така че когато някой идваше от София, или си отиваше, курсираше една кола до разклона, но аз никога не съм проявявал интерес към такъв лукс (поради зрението си). Обаче можеше и без кола, и самият Божко нямаше своя кола (защо да се мори да кара?). Във всеки случай нека подчертая, че аз там бях добре, но не бих казал, че съм бил чак хванал Дядо Господ за ... тумбаците (за по-прилично), и в София все щях някак-си да се уредя не по-зле, и финансово и като научна длъжност, просто избрах първия ми попаднал вариант.

Какво още да добавя? Ами да цитирам някои други личности от там. Имаше един геодезист (ако не греша), който се интересуваше от ... земетресенията, и човека бе решил, че може да работи и там. Имаше един главен инженер (идваше от Смолян), на когото се числеше 2-метровия телескоп (защото всичкото трябваше да се води на някого, и то без амортизационни отчисления; на мен ми се водеше PDP-то), и от него съм запомнил какво топло най-вече мъжа през зимата (при все че то се отнася вече и за жената), а-а, това била ... заплатата! После имаше едно простовато маце от Смолян, което имаше и дъщеря, но живееше сама, та тя обичаше да ... псува по следния начин: "майка ти гъ#ина". Имаше 2-3 семейства астрономи, които живееха там, и още този Танев с булката си, и още 1-2-ма души, и това е.

Още си спомням, че за една Нова Година аз бях поел инициативата да им организирам програма, с някои от тях като самодейци, а аз си правех майтапи с един магнитофон (сменях скорости, такива глупости), но хората като пийнат и ги избива на смях. А, написах и 1-2 статии докато бях там, и си направих един кудош като им изнесох доклад на тема "Автоматизирано работно място за директори", където показвах слайдове със

седалка на стол, където има датчик който се включва когато някой (т.е. шефа) седне на стола, с разни стрелки и стилизиран задник. Изобщо, живеех си добре, докато ми се случи (по-скоро на Кинка) едно нещастие, но за него ще повремените до другата година. С това аз приключвам астрономичната си одисея.

— — —

2.08. Във ФММ към СУ

Е, тогава СУ "Климент Охридски" беше единствения университет в София, другите бяха институти, така че аз имам предвид него, и Факултета по математика и информатика (а тогава механика). Аз бях там (veni и vidi, но без vici) от 28.04.86 и до 01.06.88, или 2 г. и 1 м., все като Отговорник на проект и със заплата 230 лева. Но проект имаше, това беше една Система за Управление на Студентската Информация, за избор и явяване на изпити, за издаване на нужните документи, и за отбелязване на тези данни, която като инициали даваше смешното име СУСИ. Обаче ние я направихме, аз (основно според мен, но) и други 2-3-ма души, и още толкоз началници и помощници, което бе съвсем нормално да се очаква от една Лаборатория по Информатика с Изчислителен Център (ЛИИЦ), под ръководството на (за тук) доцент Кацаров, а пък в центъра работеше булката му. Това ще рече, че и тук имаше някакво покровителствуване на роднини, но то така май е в много академии, понеже научните работници са един вид (бого-) избрани, и като така няма нищо лошо в роднинството между тях (те биха могли да породят нови избрани личности, това бяха нещо като ... ферми за развъждане — като аз после съм стигал до такива идеи и в думата student, където stud на английски значи и конезавод, а и нашето ... стадо е там някъде!).

Но Кацаров (а всички го наричаха ласкаво Каци) беше съвсем либерален шеф и правеше каквото можеше за подчинените си, което ще рече, че ако нещо не е направил, то и не е било лесно да се направи. Е, той не можеше да ми признае н.с.-то без конкурс, а аз нямах намерение да се явявам на нов изпит след като съм бил издържал такъв при тарторите на тази дисциплина в ИМ(И) на БАН, за което съм си бил изразходвал към 1/2 година и то наскоро (а не забравяйте, че тогава аз съм бил вече на над 36 години, а това не са, да речем, 18). Но работата беше интересна, използвахме едно СУБД за мини-компютри (IBM, но от които беше и "великата" фамилия "Правец"), и системата работеше добре при добри компютри (защото понякога се случваше и ... несъвместимост на устройствата, т.е. запишеш нещо на дискета,

а после не можеш да го прочетеш на друго дисково устройство). Тази система после бе използвана и в други университети (като, примерно, имаше един дипломант, Киркор за тук, който работеше с нас, и после я бе преработил, използвайки идеите заложени в нея, за Нов Български Университет).

Сега нека мина на хората в стаята където бях аз. Най-важната фигура беше един кандидат (к.м.н.) когото аз наричам тук Босков. Той беше логик, а това беше и е най-трудният раздел от математиката за мен (при все че има и по-трудни, де, при елиптичните интеграли, при теорията на числата, в комплексната област, в разни по-абстрактни раздени на алгебрата, и прочее), и уж нямаше нищо общо с презряната приложна математика и програмирането, но ни ръководеше на идейно ниво, като какво трябва да има на входа, и какво да излиза на изхода. Тоест също си беше компетентен кадър, а после чух че бил известно време и декан на ФМИ, но се носеха слухове, че имал любовница, и то тъкмо следващата мадама до която ще стигна. Но господата, това може да са клюки, защото булката му беше много красива жена (докато другата имаше вид на ... селянка), обаче после той, все пак, се бил развел с нея. А пък жената, която той покровителствувал е за тук Драга, и, как да ви кажа, за жена беше повече от умна (но може би за математичка нещо и да не ѝ достигаше). Та аз работех с нея по различни клонове на програмата, и тя беше много нужна, заедно с една друга помощничка, която служеше за свързка с административното звено, където системата взе да се прилага.

В стаята ми имаше още един човек, ще го нарека Пруткин (Прути), който беше младок и ... нахален както повечето млади хора, но беше способен програмист, асемблерист, само че не работеше с нас, той си работеше за себе си, или понякога с голямата машина в мазето (до която ще стигна); освен това той и не беше официално дипломиран като математик, защото не му се учело, я диференциална геометрия, я нещо друго теоретично. Наред с него работеше (не тук, но често идваше при нас) един способен дипломант-физик, който беше също цар на асемблера за мини-компютрите (като тогава съществуваше само ДОС операционна система). Така, и при въпросния Босков всеки ден се отбиваше още един логик (който беше на 5-ия етаж, а ние бяхме на първия, така че му беше на път към кабинета), когото ще нарека Сюлейман, с надеждата да го маскирам неузнаваемо, защото после той стана голям ... политик. Та този Мани (като ласкателно), беше общителен пич (но не със ... Москвич, ами с Трабант), и имаше дори и случай когато ми превежда една статия на английски (защото знаеше сумата езици, само без руския). А, при Босков идваше още, от дъжд на вятър и един друг колега, май пак логик, когото нека нарека Тичинков, и

той беше от провинцията и живееше в общежитие; чрез него публикувах една популярна статия в сп. Математика, май че нещо с Lisp-а. С което свършвам с хората в стаята ми.

Тази Лаборатория заемаше 3-4 стаи, като в най-крайната (и далечна от моята) бяха системни програмисти за голямата машина, преди нея имаше основно преподаватели, а и още една, където беше един, бая темерут, и пак младок, нека да е Рачо Крачеджиев, който също даваше своя принос в информатиката (не знам как точно), но после (след 30 години) видях името му вече като професор. Този последният може да е бил ... селски на Каци, не знам, но разговаряше доста приятелски с него, въпреки че тогава беше май 2 пъти по-млад от него. И остава още една колоритна личност, с която аз поддържах отношения на базата на руския език (и произхода му), до която ще стигна догодина, който нека бъде Порфирий, но той със СУСИ-то не работеше, беше асистент, и като такъв се пенсионира след време.

И сега да мина към други съпътстващи дейности за мен там, тъй като един интелигентен човек не може да се отдаде само на едно нещо, той има и други интереси. Ами основния ми интерес беше към дипломната ми работа с Преобразованието на Лаплас (право и обратно) като приложен пакет за системата за аналитични преобразования Reduce, понеже аз бях точно над залата с голямата машина, оригинален IBM-370 с 1 MB оперативна памет, работеща понякога само за моя милост (пак през нощите, колкото да се запълни времето на операторките). (За местоположението на стаята има това доказателство, че по инициатива на Прути беше пробита най-обикновена дупка на пода до неговото бюро, тясна колкото да мине една преплетена двойка жички до IBM-а и да го свърже с неговия мини-компютър, като терминал.) Значи аз съм забравил какво точно съм правил с тази система, най-вероятно нищо ново, но направих всички опити свършеното от мен да стигне до някого (понеже това е като да гледаш някое младо маце, напрацяло за оная работа, и да няма кой да я свърши, нали?). Та аз проверих отново всичко, пуснах няколко пъти тестовете с примерите, записах всичко на магнитна лента, и след това се опитах да я дам дори на самия "пичага" (защото е предоставил свободно тази своя програма и то на хора зад желязната завеса, на комунистите, у нас, а и в Русия) Hearn, но поне на русняците. И работата стана, защото ние поддържахме връзки с Обединения Институт за Ядрени Изследвания в Дубна, недалеч от Москва (в охраняван парк с 2-метрова ограда), и аз успях да се натисна за 2-седмична командировка до там и им предадох лентата като подарък от мен, защото, диплома или не, но аз съм бил този, който е свършил работата! (А пък споменатия Порфирий беше прекарал

в Дубна даже 6 месеца — връзки между научни работници.)

Да, но историята има продължение, това че руснаците взели че дали лентата на "пичагата" Neapn, при негово посещение там, а пък наскоро след това той идва направо у нас по покана на ИМ на БАН, аз го придружавам ден-два тук (водя го веднъж даже на нощно барче) и така се запознавам лично с него и той, естествено, се застъпва за мен, защото аз съм този който му прави подаръци. Пред кого се застъпва, ли? Ами пред нашите математици от БАН, секция ИИ, които считат че програмата била тяхна, защото аз съм бил дипломант, но той им разяснява някои въпроси от ... авторското право (ха-ха). Е, другата година аз пак ще стигна то този човек, а сега ще приключа с тази система и мина към други дейности в ЛИИЦ. Ами ходих на 1-2 конференции на морето, на математици, по за 3-4 дни, и май с някакъв доклад (не помня). Случваше се освен това аз да водя малко часове по програмиране, само като практика, в Математическата Гимназия, която е близо до ФММ (и там, не знам защо, учениците ме били нарекли ... Паганини?). Но аз бях организирал и цели курсове самостоятелно, ама май без никакво заплащане, нещо като вечерно училище за надарени ученици, специално по Паскал, който ми стана любим език (мисля че по него, защото имаше някакъв транслятор за него за мини-компютри, а по Lisp нямаше, но сега вече съм забравил). Установих също и приятелски контакти с няколко физици, а и с една физико-химичка (пак с Reduce-a) откъдето също излезе една научна публикация. Изобщо, мъчех се да си разнообразя живота, без да правя кариера.

А имаше и още нещо, вече смешно, и изцяло по моя инициатива. Какво ли? А-а, аз проведох във ФММ една научна конференция, самият аз, и само за 2 часа, или тогава да го наречем семинар, кратка серия от доклади, но интересното беше заглавието, което беше Информатика в Бита И Семейството, или накратко ... ИБИСЕ! Nice touch, ah? Където аз имах доклад (май че за Автоматизираното място за директори, но не помня), агитирах сумата познати там (включая и Сюлеймана, но той ми отказа), ала като че ли намерих още само 2-ма души да дадат своя принос с доклад за конференцията. Аз обаче бях разлепил по разни табла обява за нея (един следобед), и имаше такса по 50 ст., като който ги плати получаваше специална отпечатка, принтирано по битове, не с готови букви, и за тежест, а и за да не може да се фалшифицира, където пишеше: ИБИСЕ, такса платена!

Ех, но всичко хубаво рано или късно свършва, та така и това ми "приключение". Наложих се да напусна основно по следните причини: губех си н. с.-то след 3 години от Астрономията, а то можеше някъде да бъде признато по документи, пак ми беше

далечко, 1 цял час (при много добра връзка беше 50 мин.), а и нямаше стол (някои хора използват купони за студентския стол, чрез студенти, но аз считах това и за по-сложно и за по-недостойно), така че карах все на сандвичи от лавката, а това омръзва.

— — —

2.09. В ЦНИИММ

Тези бая дълги инициали се разшифроват като Централен Научно-Изследователски Институт по Металорежещи Машини, където съм бил от средата на 11.88 и чак докато дойде демокрацията или по-точно до началото на тъй наречената шокова терапия (която беше само шокове, но без никаква терапия), или до 01.02.91 година. Това добре, но какво съм правил 5 месеца и кусур без работа (от 01.06 до 15.11. 88) не мога да ви кажа; във всеки случай не съм работил като екскурзовод след сватбата си с Кинка, така че най-вероятно съм карал на старата заплата (която се изплащаше винаги със закъснение от 1 месец), и съм гледал за някакви конкурси за н.с., но такива не съм намерил, и тогава съм се навил за металорежещите машини. Е, ама съм имал някакви плюсове, това още не е било западане надолу, а все още изкачване (към тоталитарните висини). Те са били следните: работата ми беше под носа, ако ходя пеша напреки то за 15 минути, освен това често ползувах и много евтин стол към Завода за такива машини, който беше до Института, признаха ми след време н.с.-то, а и практически никой не ме караше да работя нищо (което накрая ми омръзна — да нямам работа! — и аз напуснах).

Сега, тук уж няма какво особено да разказвам, но ще намеря. Аз работех в Секцията на, да го нарека, Калчо Тодорчев, който беше също либерален началник, а и свестен мъж, освен малко накрая, но той може да е бил просто любопитен (ще стигна до това). В института имаше май над 100 души, в други секции и в основната постройка, а се строеше и нов корпус (който така и остана незавършен), но ние бяхме в Техникума, защото имало такъв, но той трябва да е бил от другата страна на постройката, ние бяхме в едноетажна по-скоро връзка (която не ни свързваше с нищо). Имаше 5-6 големи стаи, но те бяха пълни като сардели, с по 8-10 души в стая, ужас, но, предполагам, хората са чакали да се построи новия корпус, затова са били дали и обява, че търсят математик, където и аз да се кандидатiram. Значи вижте, при тот-ризма беше така, целта бе да се оправдаят средствата (аз тази фраза я бях чул за първи път от един физик,

май че д.ф.н., някъде 5 години по-рано), защото ако те не се използват чисто и просто ще ги вземат, но то е така във всички бюджетни заведения, ако не беше така знаменития С. Н. Паркинсон нямаше да открие неговите отдавна известни закони. (Искам да кажа, че няма нужда да критикувате строя, това са обективни фактори.)

Та аз бях най-напред само програмист с 240 лв., и ставам н.с., и то направо I ст., от 20.07.89 със заплата 250 лв., която от 01.01.90 подскача изведнъж на 360 лв. (което не е за вярване, ако се изпусне от внимание това, че тогава бяха смутни времена, и инфлацията тъкмо беше започнала). Но както намекнах, Калчо беше просто началник, той имаше някакви часове май и в МЕИ-то като хоноруван асистент или професор, но не се занимаваше с мен; аз веднъж му показах някаква програма дето бях измислил, нещо като програмен shell с разни менюта, което си мислех, че би могло да се използва за всякакъв компютърен терминал към някаква металорежеща машина (но аз от такива машини и бъкел не разбирах, аз си измислях работа), и той уж я хареса, но никой никога не я е използвал. Прекият ми шеф беше в стаята, където бях и аз, и той се казваше (за тук) Метеор Левчев, който поне беше програмист, само дето предпочиташе Cobol-а, така че допирни точки практически нямахме, понеже аз предпочитам Pascal-а. Но и той не ми е давал работа, абсолютно, аз живеях там, дето се вика, като при комунизма, какво да правя си решавах сам, стига да спазвах работното време. Този "началник" ми е бил май най-добрият от всички, защото ми беше просто колега, с тази разлика, че той е бил закърмен с металорежещи машини, докато аз не.

А-а, аз написах там и една програма за ... фрактавни изображения, които се чертаеха на екрана (на едно съседно и по-добро РС (персонален компютър), така че си запълвах времето доста дълго. (Това беше съвсем добре оформена програма с менюта на горния ред, където се избираше участък от едно множество в комплексната област, на Манделброт, а още и на Жулиа, и после имаше луди изчисления, при все по-голямо увеличение, и се получаваха невероятно красиви картинки. Сметките вървяха много бавно, но вървяха, и можеха да се прекъсват като се изхвърли на дискета пресметнатото до момента, и после се продължи точно от там. Всичко беше бижу, но нямаше нищо общо с металорежещи машини.) А фрактални пространства са такива, където всяка част съдържа себе си, нещо такова, без да задълбавам (и при това можеше да се окаже, че една линия, която има размерност 1-ца, може да запълни и цялата плоскост, така че да стане 2-мерна). Плюс това този мой "шеф" ми пушна мухата и за някаква комбинация за Тото-2, където аз, мисля че след напускането (не съм сигурен),

също писах програми, и при все по-бързите компютри това не представляваше проблем, нещата се смятаха за минути, до час, но аз мисля че давах възможност и да се спира и продължава по-късно, така че пресмятах всичко което исках.

Но да мина към други колеги в стаята. Оказа се че имаше един мой състудент от Русията, ЛЭТИ-шник, с 1 или 2 години по-млад от мен, та той ме позна, но аз него не. Ще го нарека Матей. Той човека беше успял вече да стане к.т.н., а беше завършил и английска гимназия, ако не греша, така че беше и по-умен от мен, и по-прогресирал (докато аз съм се отказвал и връщал към математиката), но и партиец, of course, и той веднъж ме уреди с някакъв превод (една част) от руски като допълнителен хонорар; обаче какво точно работеше не мога да ви кажа. Вижте, всеки нещо работеше, определено, нямаше такива дето, примерно, да четат криминалета, в чекмеджето на бюрото. Друг, мисля че също к.т.н., ще го нарека Руслан, беше завършил в Чехия (и затова мразеше русняците), и той все нещо пишеше някакви статии ли, не знам, но работеше. Само дойдеше ли обедната почивка и започваше бърз шах с някого, най-често с един Кръстю, също от стаята, който беше ... епилептик! Тогава аз за пръв и последен път видях как човека си стои на стола, работи нещо и изведнъж се свлича надолу и пада на земята, и всички си траят и стоят по местата си, защото знаят, че след някоя минута той ще се надигне. Та той беше от Слийн, обичаше винаги да заваля и съкращава думите (като, прим.: "Кой мой ти кай?", което значеше "Кой може да ти каже?"), и пишеше някакви програми на Фортран за нещо. (Пред вид на този му изговор аз по-късно стигнах до шеговития извод защо в тази край говорят така. Ами защото там винаги ... духа силен вятър, който отвява думите, и те затова викат и използват -ай или -ой, почти по френски маниер.)

До него беше един Стаменко, който пък беше немски възпитаник, пишеше се за хитряга (като обичаше често да използва израза, че се бил обърнал на 360 градуса), и също нещо работеше на бюрото си (не знам какво). Имаше (този пък в друга стая), един който пък беше работил няколко години в Куба, но не беше във възторг от кубинките и ги считаше за бая диви (защото бил виждал как някоя прилично облечена мацка като стои дълго време на жегата, примерно на опашка, и току-виж че вдигнала лекичко полата, и ... пуснела тънка струйка по краката си, един вид: да ги разхлади!). Имаше и един, няма значение как се казва, който беше син на директор но от друг отдел, и той си работеше наравно с всички, без да ползува някакви облаги. Имаше и едно младо момче, спортистче, което го били оженили за някаква плевенска началническа щерка, която беше отпред плоска като дъска, но пък видна щерка,

така че той си траеше. А, имаше в стаята ми и двама евреи, баща и син, които ще нарека Старон и Младон (един вид от Леон), които работеха нещо общо, но младия беше програмист и беше направил някаква програма наистина за управление на металорежещи машини, а стария седеше все на бюрото си (и на обяд си вадеше кутийките с наготвена тяхна, сигурно много "кошер", храна, и след това подремваше 10-тина минути подпрял глава на бюрото); той все си чакаше пенсията, и мисля че я е дочакал някой друг месец след моето напускане.

В съседната стая имаше само жени, но повече от нас, навярно 10 или малко над това! И те нещо работеха, пишеха, коя програми, коя нещо друго, всичко си течеше както му се полага; имаше и млади и дърти, и женени, и не в момента. През няколко стаи беше комсомолския шеф, Милан (за тук), който също си работеше, но се беше ориентирал към пред-печатна подготовка на текстове, заедно с една машинописка (защото доклади за писане винаги имаше достатъчно). И това беше точно нашата Секция, но в нея имаше вклинена още една, която се занимаваше с САМ /CAD системи (за компютърно чертаене, а в случая и обработка на повърхнини). Е, тези хора не пропаднаха, защото поддържаха връзки с една шотландска (ако не греша) фирма, във всеки случай някъде в Англия, и хем имаха командировки до там, хем имаха по-добри компютри, хем произвеждаха нещо. После те се обособиха като ПОФИ (предприятие за обемни и формообразуващи изделия), което се премести на друго място наблизко и правеха разни прес-форми. Някъде около тях имаше един, ще го нарека Буржоата, който някога, демек дядо му, имал фабрика, но му я отнели, и той (тъй като беше вече 90-та година) само се канеше да покаже какво може ако му я върнат, и наричаше руснаците, дословно, дива азиатска страна, а и баща му бил работил някъде из Арабията, така че той беше от мамините синчета, които много не ги бива за работа, но са надути; във всеки случай моя пряк шеф разказваше как той веднъж бил разбил нещо с програмата си за стругуване на детайли (понеже там се движат тежки тела, те могат да са опасни), така че аз хич не го уважавах.

Ах Боже, светът е малък, и там аз, нердене, открих и още 2-ма състуденти, Росата, и Продавача, като първия работеше в някакъв производствен отдел, при един голям плотер (за чертане), и все се канеше да ходи във ... Австралия (и казваше, че имал "билет на колела", т.е. продавал колата и си купувал билета), а другият беше в административния отдел и беше изкарал курсове по бизнес менаджмент. Така, и аз накрая (след 2 г. 2 м. и 1/2) не издържах нищо да не ми заръчват да правя, да съм чуждо тяло при тях, и си подадох оставката, но като много ценен кадър — обърнете внимание — трябваше да чакам цели

3 месеца с предизвестие, и след като напуснах после 30 години не можах да си намеря работа. Но моя шеф Калчо искаше да знае къде отивам, обаче аз не можех да му кажа защото сам не знаех, но той не ми вярваше. Е, свърших и с този институт.

— — —

2.10. Рекапитулация на ... капитулацията на комунизма

Е, ама аз тук няма да ви кажа нищо ново, защото той уж капитулира, но не съвсем и не навсякъде. Капитулираха някои модели на комунизма /социализма, като примерно сталинизма, но той като централизирано управление не е капитулирал, защото само такова управление може да бъде истинско, това ще ви каже всяка една религия (особено еврейската), там винаги има някой върховен бог, който размахва камшика и другите се натискат да го слушат и да му се подчиняват. А още по-малко е капитулирала идеята на комунизма, да се работи за благото на другите, а не за себе си, защото то това е и основната цел на всяко живо същество, ако то може да си оцени правилно желанията — т.е. да се хареса с нещо на другите, та да го запомнят; стига, разбира се, то да не пострада от този си филантропизъм. Подобни (и по-добри или поне по-актуално) комунистически модели съм предлагал и аз на редица места, и може би ще стигна до тях след 2 години. Но ако в комунизма нямаше нищо хубаво, то капитализма за нищо на света нямаше да смени политиката на тоягата с тази на моркова. Тоест, сега се извършва, и ще се извършва, ферментация на неговите идеи и пренасянето им в капитализма, така както и той се пренася през цялата човешка история.

Комунизмът беше наложен поради лошия капитализъм, това е съвсем очевидно. И той е вършел добра работа в началните години на военно-временния комунизъм, но той ги надрасна (докато, примерно, фашизма така и не успя да излезе от грубата и жестока негова първоначална фаза, та да стигне до 1000-летното царство на светлината, до Рая-Райх!). Само че лошото дойде тъкмо когато той надрасна трудностите, и се оказа че, предвид на неговата строго целева природа, той започна да боксува и да се чуди какво още да прави, а и капитализма продължаваше да го бойкотира и да му пречи да си постави нови и по-добри цели. Но господата, това са философски въпроси, защото (поне според мен, но не само) хората просто искат да ги лъжат с нещо, и понеже комунизма не ги лъжеше достатъчно ами ги принуждаваше, то те и не го харесваха особено, а

харесват жестоката капиталистическа експлоатация, понеже тя ги съблазнява с красиви неща! (А който от вас иска, нека да потърси в някоя книжка с латински мъдрости сентенцията: *Mundus vult decipi, ergo decipiatur!*) Казано по друг начин, и пак чрез латинска мъдрост, хората искат основно: хляб и циркове! Да но до циркове може да се стига когато хляба е осигурен, а иначе трябва да има принуда за осигуряване на хляба — защото не бива да се оставят цели народи да мрат, само защото на хората им е малко акъла, за да осъзнаят интересите си!

И изобщо, особено когато ясно се видя, че комунизма не беше нов строй а само държавно-монополистичен капитализъм, всичко е въпрос на удачен компромис между левите и десните идеи, така че всякакви корекции на комунизма можеха да бъдат само количествени, а не качествени. Е, то количеството прераства в качество, но все пак регулациите можеха да бъдат само количествени, дето се вика, да се завърти малко някой потенциометър леко в другата посока. Искам да кажа, че можеше, примерно да се разрешат повече свободи и инициативи, за да се оживи икономиката, но основната форма на собственост да си остане пак държавна. Ама то точно това и беше направил кажи-речи преди век "товаришч" Ленин, когато беше въвел неговия НЭП (нова икономическа политика), и практически същото се опита да направи (и вече по-успешно) Горби на времето си — само дето малцина са тези дето умеят да мислят и си задават умни въпроси (на които вече отговорите не са толкова трудни). И, примерно, вие помните, или поне сте чували, че у нас още към 80-те години на миналия век се появиха показни магазини за плодове и зеленчуци на двукратно по-високи цени, а така също и Корекоми, където се продаваше с валута, за която най-напред се искаше доказателство че си западен гражданин, но после престанаха да се интересуват от това, стига да можеха да приберат нелегалната валута на гражданите — от втора ръка, тъй да се каже! А друг "потенциометър" беше възможността хората, работниците от даден голям комбинат, да могат да получават и акции на това предприятие, които да ги заинтересуват пряко от това да работят не за себе си, а за работодателя; нещо което ние се опитахме да направим към 91-92 година, но и там се окъкахме, както в редица разумни инициативи.

Искам да кажа — ако още не сте разбрали това —, че аз критикувам комунизма, но го и оправдавам, защото обстоятелствата го задържаха на власт! Така е, аз ви казах в началото, че не съм харесвал комунистите и все съм чакал да ми предложат да стана такъв, та аз да им откажа, но това е защото аз просто съм (бил и съм) значително по-умен, а оттам и морален, от обикновените маси, но за тях този строй

е бил необходим, определено! Ами огледайте се наоколо, но непредубедено, и ще видите, че практически всичко в нашата страна е било направено по време на господството на комунистите, ако щете само заради това, че по-рано сме били под турско робство, но не е само заради това. Ами нашата металургия, машиностроене, енергетика, електроцентралите ни, центъра на София, а и на всеки по-голям град, леката ни промишленост, това консерви, слънчогледово олио, сирена и кашкавали, мелници за хляб, после производство на дрехи, на строителни материали, строежи на високи блокове, ж.п. линии, пътни магистрали, електропроводи, всичко-всичко, ни е от тогава! Сега ние уж сринахме тези предприятия (особено МъКа-та кремиковска), харизахме ги почти безплатно на чужди фирми да ги реновират, но те използват същите помещения, някъде може би и същите машини, само организацията е нова, където се плаща според експлоатацията, а не от грижа за човека. А не забравяйте и това, че по-рано стигаха 20 години стаж за пенсия, а сега се искат 40; господа, вие слепи ли сте или се правите на такива, ако отричате успехите на П&П-то?

Но аз съм чувал, от "недобитата буржоазия" на Ръкси стрийт, че някой си имал жилище някъде в района на мавзолея, и веднъж като отишъл в командировка, и като се върнал какво вижда, а? Ами не може да си отключи вратата, защото вече му били взели жилището, като му дали друго някъде на майната си. Ах-ах, тези лоши комунисти, не разрешават на човечеца да слага прът в колелата на държавната машина, да не може да купува вече всичко с пари (както сега отново може). Или пък че НДК-то било хубаво нещо, но изяло място за цял жилищен комплекс, а имало сумата семейства без жилища (както бях и аз, между другото). Ах този изкуфял дъртак, "У-у, и долу-у!", и "Принизяване", и прочее, след като човека е паднал (но не преди това). Или пък това тъпо разпределение, учил човека що учил, завърши някой ВУЗ и прас — на г#за на географията! То на какво прилича туй? Е, аз ви казах, че и аз работих така, къде ли не, но от всякъде съм намирал начин да се махна, а и, в крайна сметка, 3 години не са 30, или са?

А да погледна и под друг ъгъл на нещата, Някои науки, особено родната ни електроника, основно гълташе ресурси без никаква възвращаемост. Е, така беше, аз лично съм работил, особено на компютъра във ФММ, сам с него, а 1 час машинно време струваше към 1000 лв, без майтап! Докато направя моята втора диплома, аз съм потурчил едно 2-3 ... леки коли, сигурно; а пък като взема предвид и другите места на работа, и всичките получавани от мен заплати (и то само за едни мижави 13-14 години, а не 30 и отгоре), то може да излезе, че съм струвал на държавата (и народа ни) един приличен гараж с нови колици,

към дузина! Което е разхищение, спор няма, и аз не го отричам. Но то е така във всяко общество, което се счита за добре развито само когато може да харчи луди пари за ... , ами за пирамиди! Така е, но то и Айфеловата кула е вид пирамида, и цялото изкуство (опера, театър, и т.н.), и космическите изследвания, и всички скъпо-струващи неща. Така беше и с родната ни електроника. Но ние я развивахме, защото хората бяха сити, облечени, с безплатно образование и здравеопазване, и прочее, така че защо не? Ами човек не може да изяде повече отколкото може, няма да се превръщаме само във фабрики за ... фекалии, я? Или да се впиянчим, или да се фръцкаме с нови коли? Но то и с хубави коли не можеше, защото те бяха от Запад, а пък той ни беше обърнал гръб, или греша?

Така че, господа, ако този наш съвокупен комунизъм по някакво чудо се персонифицира и дойде при мен, Itskata, като пред висш свещеник, и коленичи и почне да се кае, че той цял живот бил харчил ненужни пари, само за да може да се фука с нещо, да покаже, че е не по-лош от другите народи, то аз ще произнеса класическата фраза: "Io /ego te absolvo!", и ще му подам ръка да стане и да си върви — пак да греша, но вече с чиста съвест! Да, господа: Да живее, и Слава, на нашата комунистическа интелигенция! Защото тя не е работела заради парите, а защото това е било нужно на страната ни.

А не забравяйте и това, че ние сме си просто ... ами, варвари, разединени, всеки дърпа чергата към себе си (както ни напомним надписа над Народното ни Събрание). Ако не бяхме такива то сигурно щяхме да успеем да произвеждаме не само компютри Правец, но и леки коли, както се опитахме (с Булгар-Рено), но нищо не излезе, ама в другите соц. страни излизаше. (И само украинците, и те ... диваци като нас, правеха Запорожци, наричани често Жопорожци — където нека не ви обяснявам какво значат двете части на тази дума — за които се разправяше вица: "Правда что Запорожец плаваеет?", с отговора "Го#но не тонет!") Така че много трудно можеше да се мръдне някой "потенциометър" преди времето на Горби, който да направи комунистическия социализъм по-добър, а ние и след този човек се оплетохме като пиле в кълчища. Тъй че вина има и самият наш народ. Така, и с това аз приключвам и тази година. В следващата ще говоря за тъпите ни демократични години. Следва още само едно кратко стихче, за отмора.

С_плотени срещу немотията,
О_зъбени на простотията,
Ц_опнàхме в блатото ний на застоя,
И_почна да не ни харесва строя.
О_ттам започна бъркотията!

КРАЙ НА ВТОРА ГОДИНА

Сконвертировано и публикувано на <http://SamoLit.com/>

Сконвертировано и публикувано на <https://SamoLit.com/>